

Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

Nota van inspraak

Vastgesteld
Gedeputeerde Staten
Datum
10 september 2019

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	<i>Ontwerp Interim omgevingsverordening</i>	5
1.2	<i>Nieuwe opbouw Interim omgevingsverordening</i>	5
2	Reacties algemeen en over hoofdstuk 1	6
2.1	<i>Inspraaktermijn</i>	6
2.2	<i>Openbare kennisgeving</i>	6
2.3	<i>Beleidsneutraal of niet?</i>	6
2.4	<i>Proces</i>	7
2.5	<i>Betrokkenheid bij definitieve Omgevingsverordening</i>	8
2.6	<i>Schrappen overlegverplichtingen</i>	8
2.7	<i>Artikelsgewijze toelichting ontbreekt</i>	9
2.8	<i>Eenduidige regeling rechtstreeks werkende regels</i>	9
2.9	<i>Open normen in relatie tot duidelijke provinciale kaders</i>	10
2.10	<i>Consistent gebruik termen</i>	10
2.11	<i>Begripsbepaling opnemen</i>	11
2.12	<i>Onduidelijk begrippenkader</i>	12
3	Reacties over (de grenzen van) werkingsgebieden	13
3.1	<i>Onderwerp Reservering waterberging</i>	13
3.2	<i>Behoud en herstel watersystemen</i>	13
3.3	<i>Norm wateroverlast HoWaBo 's-Hertogenbosch</i>	13
3.4	<i>Verzoeken tot aanpassing grens NNB / NNB-ecologische verbindingzone</i>	14
3.5	<i>Verzoeken tot aanpassing van de grens Stedelijk gebied</i>	14
3.6	<i>Klassering regionale vaarwegen</i>	15
3.7	<i>Aanduiding perceel Oude Rielsebaan 91</i>	15
3.8	<i>Gebruiksgemak kaarten</i>	15
3.9	<i>Naam werkingsgebieden</i>	16
3.10	<i>Boringsvrije zone</i>	16
3.11	<i>Begrenzings van werkingsgebieden</i>	16
4	Reacties op hoofdstuk 2 Rechtstreeks werkende regels	18
4.1	<i>Lozing afvalwater</i>	18
4.2	<i>Waterwingebied (art 4)</i>	18
4.3	<i>Boringsvrije zone (art 5)</i>	18
4.4	<i>Bescherming (strategische) grondwatervoorraden-bodemenergiesystemen (artt 4, 5, 8)</i>	18
4.5	<i>Waterwingebied Gilzerbaan</i>	19
4.6	<i>Rivierwaterwinning (art. 6)</i>	19
4.7	<i>Bodemsanering (artikel 9)</i>	20

4.8	<i>Ontgronden (art. 10)</i>	20
4.9	<i>Stortplaatsen (artikel 11)</i>	21
4.10	<i>Varend ontgassen (artikel 12)</i>	21
4.11	<i>Stiltegebied (art. 14)</i>	21
4.12	<i>N2000 (art 17)</i>	22
4.13	<i>Veehouderij- uitvoerbaarheid regels (art 19.1-19.4)</i>	22
4.14	<i>Veehouderijen (art 19.1-19.4)</i>	23
4.15	<i>Veehouderij-wijzigingen (art 19)</i>	24
4.16	<i>Mestbewerking (art. 20)</i>	24
5	Reacties op hoofdstuk 3 Instructieregels voor gemeenten	25
5.1	<i>Algemeen</i>	25
5.2	<i>Maatvoeringen voor bouwperceel en bouwvlak</i>	25
5.3	<i>Opbouw en gebruiksgemak instructieregels aan gemeente</i>	26
5.4	<i>Kwaliteit toevoegen</i>	26
5.5	<i>Rangorde bij samenloop (art. 21)</i>	26
5.6	<i>Art 21.1 juncto art 22</i>	27
5.7	<i>Lagenbenadering factor tijd (art. 22)</i>	27
5.8	<i>Basisprincipe lagenbenadering (art. 22)</i>	28
5.9	<i>Meerwaardecreatie (art. 22)</i>	28
5.10	<i>Kwaliteitsverbetering landschap (art 22.5)</i>	29
5.11	<i>Externe werking NNB (art. 22)</i>	29
5.12	<i>Bescherming waterwinning (art. 23)</i>	29
5.13	<i>Regionale waterberging (art. 25)</i>	29
5.14	<i>Behoud en herstel watersystemen (art 26.1)</i>	30
5.15	<i>Natuur Netwerk Brabant - bescherming (art. 28)</i>	30
5.16	<i>Natuur Netwerk Brabant-bestaande rechten (art. 28)</i>	31
5.17	<i>Attentiezone waterhuishouding (art. 30)</i>	31
5.18	<i>Groenblauwe mantel (art. 31)</i>	32
5.19	<i>Complex van cultuurhistorisch belang (art 32)</i>	32
5.20	<i>Ladder voor verstedelijking (art. 33)</i>	32
5.21	<i>Afweging duurzame verstedelijking-leegstaand vastgoed (art. 33)</i>	33
5.22	<i>Afweging duurzame verstedelijking – transformatiefonds (art 33)</i>	33
5.23	<i>Afweging duurzame verstedelijking – integratie stad/land(art 33)</i>	34
5.24	<i>Kaders voor woningbouw en werklocaties (art. 34, 35)</i>	34
5.25	<i>Bedrijventerrein en detailhandel (art. 35, 36)</i>	34
5.26	<i>Wonen en nieuwe woonvormen (art 34.3)</i>	35
5.27	<i>Niet agrarische bedrijven landelijk gebied (art. 35, 36, 37)</i>	35
5.28	<i>Hergebruik leegkomende bebouwing (art. 35, 36)</i>	36

5.29	<i>Niet-agrarische bedrijven-kleinschalige ontwikkeling (art. 35, 36)</i>	36
5.30	<i>Ontwikkelingsrichting (art. 35, 36, 37)</i>	37
5.31	<i>Sloopverplichting (art. 34, 35, 36)</i>	38
5.32	<i>Sloopcompensatie</i>	38
5.33	<i>Niet-agrarische bedrijven-sloopverplichting (art. 35)</i>	39
5.34	<i>Sloopverplichting bij watergebonden voorzieningen (art. 36)</i>	39
5.35	<i>Mestbewerking (art. 35)</i>	39
5.36	<i>Transitie landbouw in relatie tot niet-agrarische functies (art. 35, 37)</i>	40
5.37	<i>Grootschalige leisure (art. 36)</i>	40
5.38	<i>Recreatiewoningen (art. 36)</i>	40
5.39	<i>Schuilhutten (art. 36)</i>	40
5.40	<i>Veehouderijen in stedelijk gebied (art. 38)</i>	41
5.41	<i>Tijdelijke stop geitenhouderijen (art. 38)</i>	41
5.42	<i>Vestigingsgebied glastuinbouw (art. 40)</i>	41
5.43	<i>Kwaliteitsverbetering bebouwingsconcentraties (art 43.2)</i>	41
5.44	<i>Kwaliteitsverbetering bebouwingsconcentraties (art 43.2)</i>	42
5.45	<i>Eigen ruimte voor ruimte regeling (art. 43.2)</i>	42
5.46	<i>Ruimte voor ruimte (art. 43.2)</i>	43
5.47	<i>Nieuwe woonvormen-landgoed (art 43.3)</i>	43
5.48	<i>Wind- en Zonneparken (art. 44)</i>	44
5.49	<i>Duurzame energie – voorwaarden (art. 44)</i>	44
5.50	<i>Windturbines (art 44)</i>	46
5.51	<i>Wind- en Zonnestroom (art. 44)</i>	47
5.52	<i>Zonne- en windenergie (art. 44)</i>	47
5.53	<i>Windturbines (art 44)</i>	48
6	Reacties op de overige hoofdstukken	49
6.1	<i>Normen wateroverlast Landgoederen (H4-art. 47)</i>	49
6.2	<i>Wijzigingsbevoegdheid GS (H5-art. 57, 58)</i>	49
6.3	<i>Regionaal overleg (H5-art. 62)</i>	49
6.4	<i>Regionale afspraken woningbouw (H5-art. 62)</i>	50
6.5	<i>Versterken regionale samenwerking (H5-art. 62)</i>	50
6.6	<i>Monitoring en evaluatie (H5-art. 66)</i>	50
6.7	<i>8 weken termijn voor melding (H6-art. 70)</i>	51
6.8	<i>Overgangsrecht opnemen (H9-art. 81)</i>	51

1 Inleiding

1.1 Ontwerp Interim omgevingsverordening

Op 16 april 2019 hebben wij het ontwerp vastgesteld van de Interim omgevingsverordening. De Interim omgevingsverordening is een beleidsneutrale samenvoeging van zes provinciale verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving.

Het ontwerp heeft met ingang van 24 mei 2019 gedurende vier weken ter visie gelegen ten behoeve van inspraak. Er is van 37 sprekers een reacties ingekomen.

In hoofdstuk 2 van deze nota hebben wij de ingekomen reacties thematisch samengevat en van een reactie voorzien. Dit betekent dat sommige reacties zijn opgeknipt en verspreid in deze nota worden behandeld. De Nota van inspraak volgt de indeling van de Interim omgevingsverordening. Bij iedere samenvatting is aangegeven wie een reactie heeft gegeven op het betreffende onderwerp.

De ingekomen reacties geven op onderdelen aanleiding tot aanpassing van het ontwerp. Als wij aanleiding zien voor aanpassingen is dat concreet opgenomen.

Alle wijzigingen ten opzichte van het ontwerp van de Interim omgevingsverordening (dus inclusief de ambtshalve wijzigingen) zijn in de Nota van wijziging, die deel uitmaakt van het besluit tot vaststelling van de Interim omgevingsverordening, opgenomen.

1.2 Nieuwe opbouw Interim omgevingsverordening

In vergelijking met het ontwerp is de Interim omgevingsverordening qua verschijningsvorm aangepast. Om beter aansluiting te vinden bij de digitale eisen die vanuit de Omgevingswet worden gesteld, is er voor gekozen gebruik te maken van een nieuw ontwikkeld programma. Hierdoor is de opbouw verbeterd. De regels voor een thema staan duidelijk gegroepeerd bij elkaar in afdelingen en paragrafen. Consequentie is dat de nummering tussen ontwerp en vastgestelde Interim omgevingsverordening niet meer gelijk is. In deze Nota van inspraak hanteren wij nog de oude nummering.

In de Nota van wijziging hanteren wij als basis de nieuwe nummering, maar hebben (tussen haakjes) ook de oude artikelnummers uit het ontwerp van de Interim omgevingsverordening opgenomen.

2 Reacties algemeen en over hoofdstuk 1

2.1 Inspraaktermijn

Indiener(s): gemeente Altena (4541792), gemeente Oosterhout (4543306), gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238), Regio Noordoost Brabant (4543671)

Samenvatting

Insprekers zien graag een langere termijn voor inspraak. De termijn van vier weken is blijkbaar afgeleid van artikel 4.1, lid 6 Wro. Dit betreft echter een minimumtermijn. Gelet op de ingrijpende wijziging van de provinciale regelgeving ligt een langere termijn in de rede. Een termijn van vier weken is erg krap in geval verschillende vakdisciplines betrokken moeten worden en er ook nog bestuurlijke afstemming moet plaatsvinden.

Reactie

Bij de inspraaktermijn hebben wij de termijn aangehouden die de Wet ruimtelijke ordening voorschrijft. Dit mede vanwege het feit dat het gros van de regels ongewijzigd is en voor sommige kaders in het geheel geen inspraakverplichting in de wet is opgenomen.

Omdat wij hechten aan de opmerkingen en inbreng van betrokkenen, zijn overigens alle reacties -dus ook reacties die (ver) buiten de termijn zijn ingekomen- in de afweging betrokken.

2.2 Openbare kennisgeving

Indiener(s): gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238)

Samenvatting

Insprekers geven aan dat de openbare kennisgeving vermeld dat reacties aan Gedeputeerde Staten gericht kunnen worden maar dat het naar hun mening gericht moet zijn aan Provinciale Staten.

Reactie

In de Provinciewet is geregeld dat Gedeputeerde Staten voorbereidende handelingen verrichten voor Provinciale Staten.

2.3 Beleidsneutraal of niet?

Indiener(s): gemeente Oisterwijk (4541189), gemeente Hilvarenbeek (4541190), gemeente Waalwijk (4541240), gemeente Goirle (4546298), gemeente Gemert (4543496)

Samenvatting

Insprekers zijn van mening dat de IOV niet beleidsneutraal is. Hiervoor dragen zij enkele voorbeelden aan:

- In artikel 22.1 bepaalt de IOV dat er rekening gehouden wordt met meerwaardecreatie en waarden in een gebied. De IOV bepaalt zelfs op welke manier rekening gehouden moet worden met deze waarden, namelijk door toepassing van de lagenbenadering.
- Bij zon- en windenergie moet er sprake zijn van maatschappelijke meerwaarde en schrijft de IOV voor hoe die moet worden onderbouwd.

Insprekers onderschrijven het doel van zorgvuldig ruimtegebruik, rekening houden met waarden en meerwaardecreatie, zoals ook opgenomen in de omgevingsvisie, en de maatschappelijke meerwaarde bij duurzame energie. Zij gaan ervan uit dat alle Brabantse gemeenten dit onderschrijven. Daarom is opname in de verordening niet nodig.

In een voorkomend geval kan de provincie gemeenten daarop aanspreken als zij niet conform de uitgangspunten handelen. De provincie kiest met het opnemen van regels voor een klassieke toetsende rol, in plaats van meer aansluiting te zoeken bij de rollen uit de omgevingsvisie (richting geven, beweging stimuleren, ontwikkeling mogelijk maken).

Inspreker Gemert deelt de mening dat de IOV in beginsel beleidsneutraal is. Diverse kleinere aanpassingen kunnen echter grote gevolgen hebben, zoals de motivering inzake meerwaardecreatie, de beschrijving van ecologische en landschappelijke kwaliteiten in de groenblauwe mantel, de motivering voor een duurzame stedelijke ontwikkeling en woningbouw binnen stedelijk gebied vergt een onderbouwing voor klimaatadaptatie en duurzame energie. Inspreker benadrukt dat de doelen van deze instructieregels gedeeld worden.

Reactie

Er bestaat blijkbaar een misverstand over de term beleidsneutraal. Beleidsneutraal betekent dat er geen nieuw, nog niet vastgesteld beleid bij deze Interim omgevingsverordening is betrokken. Vastgesteld beleid, zoals bijvoorbeeld in de omgevingsvisie Noord-Brabant en de Energieagenda, zijn wel bij de totstandkoming betrokken. Vanuit die vastgestelde beleidskaders zijn ook wijzigingen in de regels doorgevoerd.

De meerwaardecreatie en lagenbenadering zoals opgenomen, komen rechtstreeks uit de vastgestelde omgevingsvisie: een nieuwe manier van werken met diep, rond en breed kijken en is dus beleidsneutraal. Uit het traject van de omgevingsvisie blijkt ook dat deze nieuwe manier van werken door vrijwel alle gemeenten wordt onderschreven. Insprekers Hart van Brabant geven aan dat het dan niet nodig is om daarover regels in de verordening op te nemen en dat de provincie kiest voor een klassieke toetsende rol. Dit raakt een wezenlijke discussie over de (door de wetgever) beoogde functie en werking van de omgevingsverordening. Het is daarbij zeer de vraag of het opnemen van regels ook betekent dat je als overheid kiest voor een klassieke toetsende rol. Regels kunnen juist ook bijdragen aan richting geven, beweging stimuleren of ontwikkeling mogelijk maken. Wij delen de opvatting van insprekers dan ook niet. Overigens nodigen wij insprekers uit om deze discussie breed te voeren in het traject van de definitieve omgevingsverordening.

Ten aanzien van de maatschappelijke meerwaarde bij zon- en windenergie zijn geen wijzigingen doorgevoerd, dit is ook in de huidige regels van de Verordening ruimte opgenomen.

Dat kleine(re) wijzigingen grote gevolgen kunnen hebben (h)erkennen wij. Wij denken dat het belangrijk is om reeds nu stappen te zetten richting de nieuwe manier van werken uit de omgevingsvisie. En dat betekent in sommige gevallen dat ontwikkelingen een nadere onderbouwing vragen. Nu alle gemeenten hebben aangegeven de opgaven uit de omgevingsvisie te onderschrijven en daar samen met ons aan te willen werken, hoeft dat in beginsel geen problemen te geven. Het is immers belangrijk om bij iedere stedelijke ontwikkeling na te denken en een afweging te maken over meerwaarde, klimaatadaptatie en duurzame energie. Wij realiseren ons daarbij uiteraard dat een afweging bij plannen in een vergevorderd stadium minder indringend kan zijn, dan bij plannen waar het denken net begint. De instructieregels bieden die ruimte ook.

Ten aanzien van de beschrijving van de landschappelijke kwaliteiten en waarden in de Groenblauwe mantel wijzen wij inspreker erop dat deze voorwaarde al sinds 2011 in art. 6.1 van de Verordening ruimte is opgenomen.

2.4 Proces

Indiener(s): Waterschap De Dommel (4541188), Waterschap Aa en Maas (4543651), gemeente Oosterhout (4543306), gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238), gemeente Oisterwijk (4541189), gemeente Hilvarenbeek (4541190), gemeente Waalwijk (4541240), gemeente Goirle (4546298), gemeente Oss (4543574)

Samenvatting

De waterschappen zijn tevreden over het proces waarin zij nauw zijn betrokken. De gemeenten geven in het algemeen aan teleurgesteld te zijn dat zij slechts zijdelings zijn betrokken. Zij hadden gelet op het

traject van de omgevingsvisie nauwere betrokkenheid verwacht. Diverse gemeenten geven aan dat zij dit in het kader van de omgevingsvisie ook hebben aangegeven. Hoewel de interim omgevingsverordening beleidsneutraal van karakter is, waren insprekers daarbij toch graag betrokken.

Diverse insprekers hebben overigens wel waardering voor deze tussenstap op weg naar een echte omgevingsverordening met meer open en kwalitatieve voorschriften. Dit zou nog verder doorgevoerd kunnen worden.

Reactie

Voor de Interim omgevingsverordening is een gericht proces doorlopen waarbij voor onderwerpen waarin inhoudelijke wijzigingen zijn doorgevoerd een uitgebreider traject is doorlopen. Dat is bij het onderwerp Grondwater en bij de instructieregels aan de waterschappen.

Voor onderwerpen die gebaseerd zijn op huidige regels of waarover in een recent doorlopen beleidstraject uitgebreide participatie heeft plaatsgevonden, is een minder uitgebreid traject doorlopen. Dat betreft grotendeels de onderwerpen zoals die nu in de Verordening ruimte staan. Dat betekent niet dat gemeenten in het geheel niet zijn betrokken. Eind 2018 / begin 2019 zijn via de regionale Omgevingswet-overleggen alle regio's benaderd om hen bij de totstandkoming van de ontwerp Interim omgevingsverordening te betrekken. In twee regio's is gebruik gemaakt van dit aanbod, twee andere regio's hebben aangegeven daaraan geen behoefte te hebben. Het ontwerp van de Interim omgevingsverordening is verder ook besproken in de Regionale ruimtelijke overleggen.

Overigens zijn wij blij dat het onderwerp Omgevingsverordening zo in de belangstelling staat. Voor de definitieve omgevingsverordening werken wij aan een uitgebreid participatietraject.

2.5 Betrokkenheid bij definitieve Omgevingsverordening

Indiener(s): gemeente Oosterhout (4543306), gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238), gemeente Oisterwijk (4541189), gemeente Hilvarenbeek (4541190), gemeente Waalwijk (4541240), gemeente Goirle (4546298), gemeente Oss (4543574), Regio Noordoost Brabant (4543671), regio West-Brabant (4543650)

Samenvatting

Insprekers geven aan graag betrokken te worden bij de totstandkoming van de definitieve omgevingsverordening. Insprekers denken graag samen met de provincie na over de uitwerking van beleid, provinciale en regionale belangen en de bijbehorende taak- en rolverdeling. Vanuit het gedachtegoed van de omgevingsvisie verwachten insprekers een terughoudende omgevingsverordening met een verdere vermindering van regels als uitgangspunt. De maatschappelijke tendens vraagt om open afwegingskaders zodat er adequaat kan worden ingespeeld op de dynamiek in de samenleving.

Insprekers zien graag net als bij de omgevingsvisie een interactieve wijze van totstandkoming; de behoefte aan samenwerking geldt voor de inzet van alle instrumenten.

Insprekers verzoeken om de mogelijkheden voor maatwerk-arrangementen verder uit te werken in plaats van de one-size fits all verordening. Hiervoor is decentraal ook de nodige expertise aanwezig die benut kan worden. Een goede omgevingsverordening is voor alle partijen essentieel om de opgaven concreet te realiseren.

Reactie

Wij zijn verheugd dat het traject van de Omgevingsverordening op zoveel belangstelling kan rekenen. Wij maken graag van het aanbod van insprekers gebruik en zullen hen specifiek benaderen voor verdiepingsbijeenkomsten rondom diverse onderwerpen inzake de Omgevingsverordening. Dit uiteraard los van het algemene participatietraject dat wordt doorlopen.

2.6 Schrappen overlegverplichtingen

Indiener(s): Waterschap Aa en Maas (4543651)

Samenvatting

Inspreker verzoekt de overlegverplichtingen met het waterschap te handhaven in de regels. Het enkele feit dat het Rijk deze verplichtingen in de regels schrapt, is geen reden dit ook in Brabant te doen. In het algemeen is er een goede overlegcultuur maar die is (nog) niet vanzelfsprekend.

Reactie

Wij herkennen dat de overlegcultuur in Brabant goed is. Juist daarom en vanwege het feit dat de Omgevingswet rechtstreeks verplicht om alle overheden die het aangaat bij ontwikkelingen te betrekken, vinden wij het niet nodig dergelijke verplichtingen in de regels op te nemen. Dat betekent dus geenszins dat de overlegverplichting wordt afgeschaft. Wij achten het een vanzelfsprekendheid dat waterschappen betrokken worden bij ontwikkelingen die hen aangaan.

2.7 Artikelsgewijze toelichting ontbreekt

Indiener(s): gemeente Altena (4541792)

Samenvatting

Inspreker geeft aan dat een artikelsgewijze toelichting van diverse artikelen ontbreekt waardoor de beweegredenen of motivering niet helder is.

Reactie

Het is ons niet duidelijk voor welke artikelen een toelichting ontbreekt. In beginsel is voor alle artikelen een toelichting opgenomen tenzij dit echt geen toegevoegde waarde heeft omdat de tekst van de regel niet voor meerdere uitleg vatbaar is.

2.8 Eenduidige regeling rechtstreeks werkende regels

Indiener(s): gemeente Oosterhout (4543306)

Samenvatting

Inspreker geeft aan dat het niet nodig is om in de instructieregels aan gemeenten een verwijzing op te nemen naar de rechtstreeks werkende regels uit hoofdstuk 2. Deze regels gelden rechtstreeks dus is het niet nodig die ook in het omgevingsplan op te nemen.

Het opnemen van een werkingsgebied als signaalfunctie in het omgevingsplan is ook overbodig nu de provinciale verordening via het DSO ontsloten wordt en daardoor voor iedereen kenbaar is. Inspreker verzoekt daarom de regels aan te passen.

Bij een ontwikkeling moet de gemeente in het omgevingsplan uiteraard wel aangeven dat de ontwikkeling haalbaar is; daarbij moet ook ingegaan worden op de inpasbaarheid vanwege de regelgeving van de provincie. Inspreker suggereert om daarvoor een passage in de toelichting op te nemen.

Reactie

Wij delen de opvatting van inspreker dat dubbele regelgeving voorkomen moet worden. Het is ook niet onze bedoeling om met het opnemen van een verwijzing naar de regels in hoofdstuk 2 dat de gemeente die regels opneemt in het bestemmingsplan. Wij passen de regels aan zodat dat duidelijk wordt.

Het opnemen van het werkingsgebied in de instructieregels heeft verder niet alleen een signalerende functie. Er bestaat een wezenlijk verschil in karakter tussen rechtstreeks werkende regels en instructieregels. De rechtstreeks werkende regels richten zich tot degene die een activiteit wil verrichten binnen het aangeduide gebied, bijvoorbeeld een bedrijf dat binnen het gebied is gevestigd. Met de instructieregels beogen wij de vestiging of ontwikkeling van bepaalde activiteiten en functies in een gebied te voorkomen als dat niet past binnen de doelen van zo'n gebied. Gelet op dat verschillende karakter kunnen beide type regels prima naast elkaar bestaan en vullen zij elkaar aan. Overigens geldt voor zowel de grondwaterbeschermingsgebieden als de stiltegebieden dat beide type regels ook nu al naast elkaar bestaan. In het kader van de definitieve omgevingsverordening wordt in het kader van het

subsidiariteitsbeginsel (artikel 1.3 Omgevingswet) in samenspraak met gemeenten afgewogen of er aanleiding is om hierin wijzigingen door te voeren.

Wijziging

In artikel 23 (Waterwinning voor menselijke consumptie) en artikel 25 (Stiltegebied) wordt de verwijzing naar de regels gesteld in hoofdstuk 2 verwijderd.

2.9 Open normen in relatie tot duidelijke provinciale kaders

Indiener(s): gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238)

Samenvatting

Insprekers geven aan dat het voor hen belangrijk is dat de provinciale kaders duidelijk zijn. Zowel vanwege de vertaling daarvan in gemeentelijk beleid maar ook zodat overheden gezamenlijk kunnen werken aan de beleidsdoelen. Insprekers signaleren de volgende trends:

- Derden-belanghebbenden doen steeds vaker een beroep op provinciale regelgeving wat in rechte leidt tot procedures, ook als de provincie geen reden ziet voor het indienen van een zienswijze.
- In de praktijk betekent het gebruik van 'open normen' dat de bestuursrechter overgaat tot normopvulling en daarmee op de stoel van de bestuurder gaat zitten. Dit is niet wenselijk en doet afbreuk aan de voorspelbaarheid van het omgevingsrecht.
- Ambtelijk worden interne beoordelingskaders gehanteerd om 'open normen' in te vullen (bijvoorbeeld beoordelingskader speelbossen NNB). Dat sluit niet aan bij het doel van de wetgever om vooraf duidelijk te bieden. Als dergelijke kaders al nodig zijn, horen zij thuis in de instructieregels.

Reactie

Wij delen de mening van insprekers dat het belangrijk is om duidelijke kaders en doelen te hanteren. Onze ambitie en doelen zijn opgenomen in de omgevingsvisie. Deze visie vormt voor ons de grondslag voor samenwerking. Daarnaast zijn soms ook kaders nodig. Bij de rechtstreeks werkende regels geldt dat er geen onduidelijkheid mag bestaan over welke regels er gelden. Bij instructieregels is er juist meer ruimte om met meer open en kwalitatieve normen te werken. De instructieregel moet immers door het bevoegde orgaan nog vertaald worden naar een rechtstreeks werkende bepaling. De wens van insprekers staat daarbij op gespannen voet met de bedoeling van de wetgever en van veel andere gemeenten om juist door open normen meer beleidsruimte te bieden en meer mogelijkheden voor maatwerk. Dit dilemma kunnen wij niet oplossen.

De keerzijde van open normen is dat er discussie kan ontstaan met derden-belanghebbenden of in procedures. Deze discussies kunnen echter voor een groot deel voorkomen worden. In het algemeen geldt dat naarmate een besluit goed is gemotiveerd en onderbouwd, een bestuursrechter niet treedt in de gemaakte afweging. In gevallen waarbij een goede onderbouwing of motivering ontbreekt, zien wij in toenemende mate dat rechters de daardoor ontstane ruimte zelf opvullen. Het gebruik van open normen biedt derhalve niet alleen meer mogelijkheden voor gemeenten eigen beleid te voeren en maatwerk te leveren maar brengt ook een zwaardere motiveringsplicht met zich mee.

Open normen en kwalitatieve kaders kunnen ook betekenen dat deze door verschillende mensen op verschillende wijze worden toegepast. Daarom worden er binnen de ambtelijke organisatie soms werkafspraken gemaakt. Dit bevordert een eenduidige toepassing van de regels maar het zijn nadrukkelijk geen beoordelingskaders die in een regel thuishoren.

2.10 Consistent gebruik termen

Indiener(s): gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238), gemeente Gemert (4543496)

Samenvatting

Inspreker ABG-gemeente verzoekt om een consistente terminologie te hanteren. Bijvoorbeeld het begrip bestaand stedelijk gebied komt niet meer voor als legenda en moet vervangen worden door stedelijk gebied.

Inspreker Gemert wijst erop dat het gebruik van de termen landelijk gebied en gemengd landelijk gebied verwarrend is en het verschil niet duidelijk.

Reactie

Wij zullen de Interim omgevingsverordening op een consistent gebruik van termen nalopen. Doordat de term Bestaand stedelijk gebied in een laat stadium is aangepast naar Stedelijk gebied is dat (onbedoeld) op sommige plekken blijven staan.

De term Landelijk gebied en Gemengd landelijk gebied wordt in deze Interim omgevingsverordening bewust naast elkaar gebruikt. Het werkingsgebied Landelijk gebied omvat zowel de Groenblauwe mantel als het Gemengd landelijk gebied. In gevallen waarin de regels voor beide werkingsgebieden gelijk zijn, wordt gesproken over Landelijk gebied. In de andere gevallen worden de regels gekoppeld aan de betreffende subzone. Deze systematiek (overkoepeld werkingsgebied met subzones) wordt op meer plekken in de Interim omgevingsverordening gehanteerd; bijvoorbeeld bij Stedelijk gebied (met de subzones Concentratiegebied en landelijke kern) en bij Waterwinning voor menselijke consumptie (met vier subzones).

Wijziging:

In diverse artikelen is de term Bestaand stedelijk gebied vervangen door Stedelijk gebied.

2.11 Begripsbepaling opnemen

Indiener(s): gemeente Tilburg (4542875), gemeente 's-Hertogenbosch (4549919)

Samenvatting

Insprekers verzoeken om een begripsbepaling op te nemen, te verduidelijken of aan te passen. Het gaat om:

- duurzame stedelijke ontwikkeling.
- stedelijke ontwikkeling
- het begrip bebouwingsconcentratie zodat hierover minder discussie ontstaat met de rechter.
- uitlogbare materialen
- diep grondwaterlichaam
- de verwijzing naar de VNG-publicatie bij zwaar bedrijventerrein moet aangepast worden door te verwijzen naar de nieuwe handleiding.

Reactie

Wij willen terughoudend omgaan met het opnemen van begripsbepalingen. Immers ook door op provinciaal niveau invulling te geven aan begrippen, wordt de beleidsruimte van gemeenten beperkt. Hierbij geldt evenals bij het gebruik van open normen dat dit een zwaardere motiveringsplicht legt bij gemeenten, bijvoorbeeld bij een begrip als bebouwingsconcentratie. Wij hebben de stellige overtuiging dat het (onnodig) inkaderen van dat begrip op provinciaal niveau tot ongewenste situaties leidt. Het begrip stedelijke ontwikkeling is door de nationale wetgever gedefinieerd. Daar sluiten wij bij aan. Op dit moment bestaat er juist verwarring omdat de definitie van de verordening anders is dan die bij de toepassing van landelijke regels. Dat vinden wij ongewenst. Wat onder een duurzame stedelijke ontwikkeling verstaan wordt, is per geval verschillend en afhankelijk van het gebied waar de ontwikkeling plaatsvindt en het ambitieniveau van de gemeente. Wij hebben in het betreffende artikel wel verduidelijkt welke aandachtspunten een rol spelen bij een duurzame stedelijke ontwikkeling.

Het begrip diep grondwaterlichaam hoeft niet gedefinieerd te worden. Dit is een werkingsgebied dat digitaal begrensd is.

Ten aanzien van het begrip uitloogbare materialen hebben wij nu in het desbetreffende artikel zelf opgenomen om welke schadelijke stoffen het gaat. Doordat daarin ook een bepaalde beleidsmatige invulling zit, is het niet wenselijk dat in de begripsbepalingen op te nemen. De verwijzing naar de VNG-publicatie passen wij aan.

Wijziging:

In de begripsbepaling passen wij de verwijzing aan naar de Handleiding Bedrijventerrein en milieuzonering.

In artikel 23.1 is het begrip uitloogbare materialen vervangen door schadelijke uitloogbare (bouw)materialen en is in het derde lid opgenomen wat daaronder wordt verstaan.

2.12 Onduidelijk begrippenkader

Indiener(s): gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238)

Samenvatting

De Interim omgevingsverordening loopt reeds vooruit op het systeem van de Omgevingswet waarin is bepaald dat er niet mag worden afgeweken van het wettelijk begrippenkader maar dat er alleen een aanvulling op dat kader mogelijk is. Dat is nu nog niet voldoende duidelijk uitgewerkt omdat niet duidelijk is welke versies van de wetgeving worden gehanteerd.

Bovendien betekent aansluiting op het nationale begrippenkader dat de werking van regels wijzigt. Dat is bijvoorbeeld het geval bij het begrip stedelijke ontwikkeling, slopen, en voorziening.

Insprekers geven verder aan dat de invulling van omgevingskwaliteit en bestaand ruimtebeslag in de Interim omgevingsverordening niet past bij de invulling die de wetgever aan dat begrip geeft.

Reactie

Met insprekers zijn wij het eens dat de begripsbepaling zoals nu is opgenomen tot onduidelijke situaties leidt. Dit komt te vervallen. In de toelichting verduidelijken wij hoe wij omgaan met begripsbepalingen die al op nationaal niveau zijn vastgesteld. Het kan daarbij uiteraard alleen maar gaan om door de wetgever vastgestelde en bekendgemaakte begrippen. Dat kan inderdaad betekenen dat als de nationale wetgeving wijzigt ook de werking van een provinciale regel wijzigt. Als dat inhoudelijk op problemen stuit, brengt dat met zich mee dat wij onze regels aanpassen. Aan de andere kant biedt het meer duidelijkheid naar eenieder als verschillende overheden eenzelfde begrippenkader hanteren.

Voor slopen hebben wij in de toelichting nog steeds een andere toelichting opgenomen. Overigens bevat de huidige verordening hiervoor ook geen definitie.

Ten aanzien van omgevingskwaliteit heeft de wetgever dit bewust niet gedefinieerd. Daardoor is er ruimte om dat decentraal verder in te vullen. Wij hebben een algemene begripsbepaling opgenomen die richting geeft met ruimte voor nadere invulling.

Wijziging:

Artikel 1.2 vervalt.

In bijlage 1 vervalt de begripsbepaling nationaal omgevingsrecht.

3 Reacties over (de grenzen van) werkingsgebieden

3.1 Onderwerp Reservering waterberging

Indiener(s): Landgoed Beukenhorst (4541825), Landgoed Muysenick (4541826)

Samenvatting

Het werkingsgebied reservering waterberging past niet bij het monumentale karakter van de bebouwing en de historische parkaanleg. De aanduiding maakt inbreuk op het eigendomsrecht en toekomstige gebruiksmogelijkheden. Deze onnodige aanduiding moet komen te vervallen.

Reactie

Deze Interim omgevingsverordening is beleidsneutraal. Dat betekent dat alleen reeds bestaande reserveringsgebieden waterberging zijn overgenomen. De aanwijzing van deze gebieden is in een uitgebreid traject tot stand gekomen en nodig vanuit de opgave voor klimaatadaptatie. Voor de landgoederen Zwijnsbergen en Beukenhorst, loopt momenteel een pilottraject voor onderzoek naar wateroverlast en historische landgoederen. De resultaten daarvan geven meer inzicht in de mogelijkheden om het betreffende gebied ook daadwerkelijk als reserveringsgebied voor waterberging aan te wijzen. De opgenomen aanduiding geeft geen beperkingen voor het huidige gebruik. Ook wordt er op geen enkele manier een inbreuk gemaakt op het eigendomsrecht.

3.2 Behoud en herstel watersystemen

Indiener(s): Waterschap De Dommel (4541188)

Samenvatting

Het werkingsgebied zoals aangegeven op de kaart bedraagt in sommige gevallen slechts 25 meter terwijl in de huidige regels er aan weerszijden van de beek een zone van 25 meter was gereserveerd.

Reactie

Wij hebben de maatvoering uit de regels verwijderd omdat het opnemen van dergelijke afstandseisen in de regels niet nodig is (en onder de Omgevingswet zelfs niet is toegestaan) nu de gebieden als werkingsgebied op de kaart zijn begrensd. Hierbij zijn de bestaande grenzen overgenomen uit de Verordening ruimte. De grenzen zoals opgenomen in de Verordening ruimte zijn daarbij op onderdelen gebaseerd op de vastgestelde grenzen in de Reconstructie- en gebiedsplannen.

Gelet op het beleidsneutrale karakter van deze Interim omgevingsverordening ligt aanpassing nu niet in de rede. Wel gaan wij graag met de waterschappen in overleg ten behoeve van opname in de definitieve omgevingsverordening om te bezien of aanpassing van (de grenzen van) dit werkingsgebied nodig is.

3.3 Norm wateroverlast HoWaBo 's-Hertogenbosch

Indiener(s): Waterschap De Dommel (4541188)

Samenvatting

De afwijkende norm voor het HoWaBo-gebied 's-Hertogenbosch zoals opgenomen op de kaart is niet 1/50 maar 1/150. Dit staat fout in de digitale legenda.

Reactie

Dit is een omissie die wij aanpassen.

Wijziging:

In de legenda nemen wij 1/150 op als afwijkende norm wateroverlast voor het HoWaBo-gebied opgenomen bij 's-Hertogenbosch.

3.4 Verzoeken tot aanpassing grens NNB / NNB-ecologische verbindingzone

Indiener(s): Landgoed Beukenhorst (4541825), V.O.F. van Kollenburg (4543331), de heer Mathijssen (4543463), gemeente Eindhoven (4541237)

Samenvatting

Een deel van het landgoed Beukenhorst genaamd Hoge Akker, moet niet als NNB zijn aangewezen want is in gebruik als cultuurgrond. Op die percelen vindt geen omvorming plaats naar natuur.

Inspreker VOF Kollenburg exploiteert een agrarisch bedrijf en verzoekt de aanduidingen ecologische verbindingzone, NNB en Beperkingen veehouderij van zijn perceel te verwijderen. Hij geeft aan dat er waarschijnlijk een fout is gemaakt omdat er geen bos aanwezig is maar erfbeplanting.

Inspreker Mathijssen verzoekt zijn perceel buiten de grens van het Natuurnetwerk Brabant te begrenzen zodat hij de mogelijkheid krijgt voor de bouw van een ruimte voor ruimte woning

De gemeente Eindhoven geeft aan dat de ambitie voor de aangeduide ecologische verbindingzone (evz) langs het Eindhovensch kanaal als verbindingzone voor beekdalnatuur niet haalbaar is en geeft aan voor het realiseren van de evz een lagere ambitie te hanteren.

Reactie

De verzoeken van landgoed Beukenhorst, VOF Van Kollenburg en de heer Mathijssen hebben betrekking op een herbegrenzing van percelen die al geruime tijd als NNB zijn begrensd. Deze Interim omgevingsverordening is beleidsneutraal. Dat betekent dat de bestaande grenzen van het NNB zijn overgenomen. Voor verzoeken tot herbegrenzing van het NNB bestaan er aparte procedures. Wij zullen de verzoeken van insprekers op de lijst plaatsen voor de procedure kaartaanpassingen 2020. In die procedure kan dan de afweging plaatsvinden of een aanpassing van de grenzen aanvaardbaar is en zo ja, of aan de daarvoor geldende voorwaarden wordt voldaan.

De ecologische verbindingzone die over de percelen van inspreker Van Kollenburg loopt, wordt concreet nader begrensd nadat deze is gerealiseerd.

De ambitie als ecologische verbindingzone langs het Eindhovensch kanaal is niet in de verordening opgenomen. Nadat de evz is gerealiseerd, conform het beleidskader dat de raad heeft vastgesteld, passen wij de begrenzing van de evz aan.

3.5 Verzoeken tot aanpassing van de grens Stedelijk gebied

Indiener(s): gemeente Veldhoven (4543486), gemeente Loon op Zand (4543503), gemeente Waalwijk (4541240), gemeente Gemert (4543496)

Samenvatting

Veldhoven verzoekt een aanpassing van de begrenzing Stedelijk gebied vanwege een in een vergevorderd stadium zijnde ontwikkeling.

Loon op Zand verzoekt aanpassing van de grens aan de westkant van Kaatsheuvel vanwege twee gerealiseerde bouwprojecten.

Waalwijk geeft aan dat de grens van bestaand stedelijk gebied nog niet is aangepast aan een aantal recent vastgestelde plannen en verzoekt dit alsnog aan te passen.

Gemert verzoekt de grens Stedelijk gebied en Afweging duurzame verstedelijking voor Zuid-West Gemert aan te passen overeenkomstig de door hen vastgestelde notitie waarbij de lagenbenadering is toegepast.

Reactie

De gemeente Veldhoven vraagt om vooruitlopend op de vaststelling van het plan Zilverackers de grens van Bestaand stedelijk gebied aan te passen. Ook de gemeente Gemert verzoekt vooruitlopend op de vaststelling van een bestemmingsplan tot aanpassing van grenzen.

Op zich zien wij in beide gevallen mogelijkheden voor een herbegrenzing. Hoe die dan precies vastgelegd wordt, moet in overleg nog nader bekeken worden. Daarvoor is het nodig dat het verzoek concreet wordt uitgewerkt. De gebruikelijke procedure is dat het verzoek vervolgens gelijktijdig oploopt

met de ontwikkeling van het bestemmingsplan. Voordeel daarvan is dat eventuele aanpassingen in het planconcept meegenomen kunnen worden en dat derden-belanghebbenden hun zienswijze kunnen geven op het voorstel tot herbegrenzing. Het doorvoeren van een herbegrenzing vinden wij daarom op dit moment te vroeg. Wij treden graag met de gemeenten in overleg over de concrete uitwerking van de herbegrenzing.

De verzoeken van de gemeente Loon op Zand en Waalwijk betreffen recent in werking getreden bestemmingsplannen. Deze grensaanpassingen betrekken wij (automatisch) ambtshalve bij de vaststelling van de Wijziging Verordening ruimte, kaartaanpassingen 2019. Bij de vaststelling van de Interim omgevingsverordening worden de meest actuele kaartbestanden (dus inclusief deze door ons vastgestelde kaartwijzigingen) ter vaststelling aan Provinciale Staten voorgelegd.

3.6 Klassering regionale vaarwegen

Indiener(s): gemeente Moerdijk (4541239)

Samenvatting

De klassering van de regionale vaarwegen is niet goed herleidbaar op de kaart. Het is inspreker daarom niet duidelijk of de afwaardering van de regionale vaarweg tussen bedrijventerrein Zwartenberg en Hazeldonk is doorgevoerd. En als daarvan sprake is in hoeverre er overleg is gevoerd met de betrokken bedrijven langs die route.

Reactie

Op de kaarten zijn geen wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van de huidige scheepvaartklasseringen.

3.7 Aanduiding perceel Oude Rielsebaan 91

Indiener(s): mevrouw CMWT Grielis (4545299)

Samenvatting

Het perceel Oude Rielsebaan 91 is zowel in de ontwerp Interim omgevingsverordening als in de ontwerp Wijziging Verordening ruimte, kaartaanpassingen 2019 verkeerd opgenomen als N12.04 Zilt- en overstromingsgrasland. Het perceel staat echter vol met bomen.

Reactie

Deze reactie richt zich niet tegen het werkingsgebied zoals dat op de kaart van de Interim omgevingsverordening of de Wijziging Verordening ruimte, kaartaanpassingen 2019 is opgenomen. Op die kaarten staan de percelen alleen aangeduid als Natuur Netwerk Brabant, zonder nadere aanduiding. De reactie richt zich op het natuurdoeltype dat in het natuurbeheerplan staat. Wij hebben deze reactie daarom doorgestuurd zodat deze betrokken kan worden bij onze besluitvorming over de wijziging van het Natuurbeheerplan.

3.8 Gebruiksgemak kaarten

Indiener(s): gemeente Oosterhout (4543306)

Samenvatting

De kaart voor gemeenten -cultuur, stedelijk, landelijk gebied is door de vele aanduidingen niet goed leesbaar. Inspreker verzoekt deze verder op te delen in deelkaarten.

Reactie

Ook wij hebben geconstateerd dat sommige kaarten vanwege de veelheid aan aanduidingen minder goed raadpleegbaar zijn. Daarom splitsen wij -zonder inhoudelijk wijzigingen door te voeren- de kaarten verder op.

3.9 Naam werkingsgebieden

Indiener(s): gemeente Gemert (4543496)

Samenvatting

De naam van verschillende werkingsgebieden komt niet terug in de regels, bijvoorbeeld Buitenstedelijk gebied of Gemengd landelijk gebied zonder beperkingen veehouderij. Dit is verwarrend.

Reactie

Doordat wij bij de opbouw van deze interim omgevingsverordening al zoveel mogelijk willen aansluiten bij het systeem van de Omgevingswet lopen wij bij de technische vertaling tegen dit soort uitvoeringsaspecten aan. Het is een tijdelijk probleem dat bij de definitieve omgevingsverordening naar verwachting wordt opgelost met de nieuwe standaarden. Voor nu is het uiteraard wel belangrijk dat duidelijk is welke regels er in een gebied gelden. Daarover bestaan naar onze mening geen twijfels. Wij hebben bij de vaststelling van de Interim omgevingsverordening zo veel mogelijk geprobeerd de naam van het werkingsgebied in de regels te verwerken.

Wijziging:

In de regels worden de werkingsgebieden overeenkomstig de naam van de legenda benoemd Het betreft de werkingsgebieden Buitenstedelijk gebied en Geen attentiezone waterhuishouding. Voor Mestbewerking is een oplossing gekozen door de uitsluiting van ontwikkeling in Beperkingen veehouderij als voorwaarde in de regel op te nemen.

3.10 Boringsvrije zone

Indiener(s): gemeente 's-Hertogenbosch (4549919)

Samenvatting

De koppeling van kaart en regels is handig maar kan nog verbeterd. Binnen de boringsvrije zone van Heineken zijn nu verschillende dieptes opgenomen terwijl het DINO-loket voor het hele gebied uitgaat van 80 meter. Wat is de bron voor de verschillende dieptes?

Voor zover dit gehandhaafd blijft verzoekt inspreker een werkbaar toetsingskader op te stellen voor welke doeleinden welke dieptes gelden en voor welke percelen (soms verschilt de diepte per perceel).

Reactie

De diepten zoals nu op de kaart opgenomen gelden voor alle boringen die in het desbetreffende gebied plaatsvinden. Wij begrijpen de opmerking van inspreker daarom niet dat er een toetsingskader ontwikkeld moet worden voor welke doeleinden welke dieptes gelden.

De op de kaart opgenomen dieptes zijn voorts gebaseerd op de dieptes die het waterschap hanteert in haar regelgeving en is gelegd op de hoogte van de bovenzijde van de eerste scheidende kleilaag. Het onafhankelijke ingenieursbureau Artesia bv heeft de waterschappen hierover geadviseerd op basis van het model REGIS II.1.

Doordat wij nu dezelfde uitgangspunten hanteren, ontstaat er voor gebruikers eenzelfde kader bij provincie en waterschap wat de duidelijkheid en het gebruikersgemak ten goede komt. Wij zullen in de toelichting een verduidelijking opnemen.

3.11 Begrenzings van werkingsgebieden

Indiener(s): Regio Noordoost Brabant (4543671)

Samenvatting

Het is belangrijk om de tijd te nemen zodat de verschillende werkingsgebieden juist gesitueerd zijn. Inspreker biedt aan hiervoor de noodzakelijke decentrale gebiedskennis te leveren. Als voorbeeld geeft inspreker aan dat het doorgroeigebied glastuinbouw in Veghel nu doorloopt over de Udenseweg en over het ROC ligt.

Reactie

Voor deze Interim omgevingsverordening geldt dat de bestaande grenzen van gebieden zijn overgenomen. Gelet daarop vinden wij het niet wenselijk om de inwerkingtreding van de Interim omgevingsverordening op te schorten. Wij maken verder graag gebruik van het aanbod van inspreker om de grenzen van de werkingsgebieden goed te bekijken ten behoeve van de vaststelling van de definitieve Omgevingsverordening.

Overigens zijn er in 2015, 2016 en 2017 herhaalde verzoeken gedaan aan alle gemeenten om opmerkingen over de grenzen van werkingsgebieden aan ons door te geven. Veel gemeenten hebben daar ook gebruik van gemaakt. Gelet daarop gaan wij ervan uit dat de grenzen op hoofdlijnen correct zijn. In het onverhoopte geval dat een grens niet (helemaal) correct is opgenomen, zijn er bevoegdheden voor ons college opgenomen deze grenzen aan te passen.

Specifiek voor het voorbeeld dat inspreker aanhaalt geldt dat de doorgroeigebieden glastuinbouw een indicatieve begrenzing kennen die de gemeente in het bestemmingsplan concreet moet vastleggen. Gelet daarop kan er overlap zijn met andere aanduidingen.

4 Reacties op hoofdstuk 2 Rechtstreeks werkende regels

4.1 Lozing afvalwater

Indiener(s): Waterschap Aa en Maas (4543651)

Samenvatting

Het is inspreker niet duidelijk waarom de nationale regelgeving voldoende is en het daarom niet langer nodig is dat de provincie regels stelt.

Reactie

In de toelichting is opgenomen dat "De regels voor het lozen van afvalwater zijn vervallen nu hierin wordt voorzien door nationale regelgeving (Besluit lozen buiten inrichtingen, Besluit lozing afvalwater huishoudens en wijzigingen Lozingenbesluiten)". De oorspronkelijke provinciale regels in de Provinciale Milieuverordening dateren uit 2005. De genoemde rijksregelgeving dateert van na die datum en heeft de leemte die er voor dit thema bestond opgevuld. Alleen de betreffende provinciale regels waren tot op heden nog niet ingetrokken.

4.2 Waterwingebied (art 4)

Indiener(s): Waterschap De Dommel (4541188), gemeente Eindhoven (4541237)

Samenvatting

Het is niet duidelijk of de aanwezige persleiding onder het verbod van de aanleg van buisleidingen valt of dat dit is toegestaan onder infrastructuur waterbeheer. Graag een verduidelijking, bij voorbeeld in de toelichting.

Reactie

De aanleg van persleidingen valt niet onder de begripsbepaling van buisleiding en is dus niet verboden. Wij zullen dit in de toelichting verduidelijken.

4.3 Boringsvrije zone (art 5)

Indiener(s): Royal Haskoning DHV namens Heineken BV (4542566, gemeente 's-Hertogenbosch (4549919)

Samenvatting

Inspreker geeft aan dat het toelaten van bodemenergiesystemen tot een diepte van 80 meter in de aanwezige boringsvrije zone ernstige schade toebrengt aan de belangen van inspreker. In de huidige situatie vinden er conform de verleende vergunning boringen plaats zowel boven als onder de diepte van 80 meter. Inspreker vreest voor aantasting van de grondwaterkwaliteit en geeft aan dat deze mogelijkheid in strijd is met de aan haar vergunde situatie.

Reactie

Er vindt geen aanpassing plaats ten opzichte van de huidige situatie (Provinciale milieuverordening). De boringsvrije zone is altijd bedoeld geweest ter bescherming van de diepe winning (onttrekking van grondwater ten behoeve van menselijke consumptie) van Heineken.

4.4 Bescherming (strategische) grondwatervoorraden-bodemenergiesystemen (artt 4, 5, 8)

Indiener(s): gemeente Eindhoven (4541237), gemeente 's-Hertogenbosch (4549919), gemeente Breda via de regio West-Brabant (4543650)

Samenvatting

Het is de taak van de provincie om de strategische grondwatervoorraad te beschermen en daarom regels op te nemen voor de ontwikkeling van gesloten bodemenergiesystemen. Insprekers verzoeken hiervoor

regels op te nemen ook buiten de huidige beschermingszones grondwater (zowel rechtstreeks werkende regels als instructieregels aan gemeenten).

Binnen de grondwaterbeschermingszones passen helemaal geen gesloten bodemenergiesystemen naar de mening van inspreker. Het gebruik van monopropyleenglycol in Boringsvrije zones moet worden verboden.

De vrijstelling van de registratieplicht past niet binnen het streven alle bodemenergiesystemen te registreren. Ook is onduidelijk hoe dit zich verhoudt tot de verplichting uit de AMvB Bodemenergie.

Reactie

Deze interim-omgevingsverordening is een beleidsneutrale omzetting. Wij zijn samen met gemeenten aan het verkennen in hoeverre een verdergaande bescherming van strategische grondwatervoorraden ingevuld kan worden en welk juridisch instrumentarium, onder andere voor gesloten bodemenergiesystemen, daarvoor het meest geëigend is. Indien hiertoe aanleiding is, worden de resultaten daarvan verankerd in de Omgevingsverordening.

Voor het gebruik van monopropyleenglycol bestaan nog onvoldoende vervangende middelen. Wij blijven de ontwikkelingen op dit punt nauwkeurig volgen en passen de regels zo nodig aan.

4.5 Waterwingebied Gilzerbaan

Indiener(s): Vereniging van bosbeheerders 't Geregt' (4543652), mevrouw CMWT Grielis (4545299)

Samenvatting

Het is voor inspreker niet duidelijk welke veranderingen met deze Interim omgevingsverordening worden doorgevoerd. Verder geeft inspreker aan dat deze Interim omgevingsverordening een duidelijk kader moet scheppen voor het beleid van lagere overheden, in casu de gemeente Tilburg. Het is inspreker niet duidelijk wie verantwoordelijk is voor wat en hoe de verschillende instanties optreden. Inspreker vindt dat de burger recht heeft op duidelijkheid. Namens wie treedt de omgevingsdienst op? Namens de provincie of de gemeente of allebei? Dat laatste is naar de mening van inspreker niet mogelijk omdat de ene overheid de andere overheid moet controleren. Inspreker voelt een urgentie om met alle betrokken overheden een overleg te voeren gebaseerd op wederzijds begrip en respect.

Reactie

Bij de uitnodiging voor de informatiemiddag is ook een overzicht gevoegd van welke wijzigingen zijn doorgevoerd. Het merendeel van de wijzigingen betreft overigens regels voor bedrijfsmatige activiteiten die insprekers niet raken. Desgewenst kan dit in een overleg met insprekers worden toegelicht.

Ten aanzien van de reactie dat het niet duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is, geldt dat de bescherming van het grondwater de wettelijke taak is van de provincie. De gemeente is wettelijk gezien bevoegd te beslissen over welke functies en activiteiten zij binnen haar grondgebied toestaat. Voor grondwaterbeschermingsgebieden moet de gemeente daarbij rekening houden met de regels die de provincie dienaangaande heeft gesteld.

De omgevingsdienst is een uitvoeringsorganisatie die in opdracht werkt van zowel de provincie als de gemeente. Bij de omgevingsdienst liggen alleen uitvoerende taken en geen taken die toezicht betreffen op mede-overheden.

4.6 Rivierwaterwinning (art. 6)

Indiener(s): Rijkswaterstaat (4542212), Dunea (4542223)

Samenvatting

Inspreker is blij dat er in de interim omgevingsverordening aandacht wordt gegeven aan de bescherming van de rivierwaterwinningen en dat er een zorgplicht voor deze gebieden is opgenomen.

Rijkswaterstaat geeft daarbij aan dat de regeling wat hen betreft minder verstrekkend vormgegeven kan worden; het is voor hen voldoende dat de beschermingszone rivierwaterwinning is opgenomen als

attendering. Eventueel kan het opnemen van regels voor de opvang van bluswater bij calamiteiten wel meerwaarde geven. Voorts verzoekt inspreker de term gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken.

Reactie

Het werkingsgebied beschermingszone rivierwaterwinning hebben wij op verzoek van inspreker Rijkswaterstaat opgenomen. Wij hebben hierover ook regelmatig contact gehad. Blijkbaar bestaan er misverstanden over wat Rijkswaterstaat graag geregeld ziet. Wij passen de regels daarom aan. Zowel de specifieke rechtstreekse werkende regels als de instructieregels voor gemeenten komen te vervallen. De zorgplicht blijft gehandhaafd. Hierdoor vervallen ook de regels rondom de gewasbeschermingsmiddelen. Rijkswaterstaat en de gemeenten kunnen overigens voor bijvoorbeeld lozingen en bluswatervoorzieningen maatwerkvoorschriften opnemen in vergunningen. Ten behoeve van de definitieve omgevingsverordening staan we open voor nader overleg met de inspreker.

Wijziging:

In hoofdstuk 2 vervalt artikel 6 Beschermingszone rivierwaterwinning

In hoofdstuk 3 vervalt artikel 23.4 Beschermingszone rivierwaterwinning

4.7 Bodemsanering (artikel 9)

Indiener(s): gemeente Eindhoven (4541237)

Samenvatting

Het regime voor bodemsanering dat in de Interim omgevingsverordening is opgenomen geldt niet voor de B5 gemeenten.

Reactie

De regels voor bodemsanering zijn verbonden aan de toedeling van bevoegdheden zoals opgenomen in de Wet bodembescherming. Dat betekent dat waar de B5 gemeenten bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming zijn, de regels voor bodemsanering uit deze verordening niet gelden. Binnen specifieke gebieden, zoals grondwaterbeschermingsgebieden, kunnen wij echter wel regels stellen ter bescherming van de grondwaterwinning die ook voor de B5 gemeenten gelden.

4.8 Ontgronden (art. 10)

Indiener(s): gemeente Moerdijk (4541239)

Samenvatting

Het is inspreker niet duidelijk waarop de vergunningplicht voor ontgronden is gebaseerd nu die niet in de verordening is opgenomen. Verder vraagt inspreker zich af hoe de voorwaarden zich verhouden tot een afweging aan de gemeentelijke erfgoedregels?

Reactie

De vergunningplicht voor ontgronden is opgenomen in nationale wetgeving (Ontgrondingenwet artikel 3, eerste lid). De wet biedt de bevoegdheid aan provincies om in de verordening een vrijstellingsregeling op te nemen (op basis van art. 7, 2e lid Ontgrondingenwet) ter bevordering en bescherming van belangen, betrokken bij de ontgroning, de herinrichting en de aanpassing van de omgeving van de ontgronde onroerende zaken.

In de verordening zijn twee vrijstellingsbepalingen opgenomen:

- absolute vrijstelling zonder meldingsplicht: als de ontgroning aan de gestelde voorwaarden voldoet geldt de vrijstelling rechtstreeks;
- relatieve vrijstelling met meldingsplicht: er vindt een afweging plaats of aan de voorwaarden wordt voldaan. Hierbij wordt de gemeente om advies gevraagd. Op deze wijze heeft de

gemeente de gelegenheid om de belangen van de gemeentelijke Erfgoedverordening mee te laten wegen bij de beslissing op een melding.

Overigens geldt dat de vrijstellingsregels voor ontgronden in de definitieve Omgevingsverordening waarschijnlijk komen te vervallen nu de nationale wetgever daarvoor regels heeft opgenomen.

4.9 Stortplaatsen (artikel 11)

Indiener(s): gemeente Eindhoven (4541237)

Samenvatting

Het is niet duidelijk wat wordt bedoeld met de tekst 'niet zijnde afvalstoffen' in artikel 11.1.b.

Reactie

Dit is de bestaande tekst. Het is nodig afvalstoffen van het verbod uit te zonderen omdat het laten liggen van afvalstoffen op de gesloten stortplaats anders verboden zou zijn.

4.10 Varend ontgassen (artikel 12)

Indiener(s): gemeente Moerdijk (4541239)

Samenvatting

De mogelijkheid om ontheffing te verlenen van het verbod is niet duidelijk en moet ook gekoppeld worden aan een gezonde leefomgeving.

Reactie

De belangen die het milieu beoogd te beschermen richten zich mede op een gezonde leefomgeving. Bij de afweging voor het verlenen van de ontheffing is bedoeld dat de gevolgen voor het milieu, waaronder nadrukkelijk de emissies naar lucht – inclusief geur –, bij de afweging betrokken worden bij het al dan niet verlenen van de ontheffing. Overigens is de bevoegdheid zonder wijziging overgenomen uit de PMV.

4.11 Stiltegebied (art. 14)

Indiener(s): gemeente Moerdijk (4541239)

Samenvatting

De grens van het stiltegebied is verruimd ten opzichte van de huidige grenzen uit de Verordening ruimte. Binnen dit aangeduide gebied ligt bovendien ook een aanduiding voor Afweging verstedelijking. Beide aanduidingen passen niet bij elkaar.

Het begrip locatiegebonden activiteit is niet duidelijk en het verbod op het gebruik van toestellen die de stilte verstoren is niet duidelijk. Verder wordt aandacht gevraagd voor het houden van evenementen bij de in het stiltegebied aanwezige recreatiebedrijven.

Inspreker vraagt zich af hoe het verbod op het houden van tourtochten wordt gehandhaafd en aan welke voorwaarden de ontheffing uit art 14.1 moet voldoen.

Reactie

De grenzen van het door de gemeente Moerdijk bedoelde stiltegebied 'Tonnekreek' zijn sinds 1988 ongewijzigd. Nieuw in deze verordening is wel dat er rondom het Stiltegebied een 'attentiezone' is opgenomen. Deze zone maakt echter geen deel uit van het stiltegebied maar is vanwege de digitale vereisten nodig om de bestaande regels voor geluidverstorende activiteiten buiten het stiltegebied aan te koppelen. Het gebied Afweging duurzame verstedelijking valt samen met deze attentiezone en is onder voorwaarden verenigbaar met de ligging tegen het stiltegebied aan.

Het begrip locatiegebonden milieubelastende activiteit is vooruitlopend op de Omgevingswet opgenomen en omvat de nieuwe benaming voor een inrichting die onder de Wabo valt.

Recreatiebedrijven die activiteiten ontplooiën op locatie vallen hier in voorkomende gevallen ook onder. Dit betreft geen wijziging ten opzichte van de huidige regels.

Met toestellen wordt in principe elk item bedoeld waarmee het natuurlijke geluid in een stiltegebied kan worden verstoord. Wij hebben de niet limitatieve opsomming van toestellen niet langer opgenomen in de regels. In de toelichting zullen wij voorbeelden opnemen.

De deelname aan toertochten is ook al in de huidige PMV verboden. Dit is opgenomen om veel tegelijk voorkomend verkeer (georganiseerd rijden) op de relatief rustige wegen in een stiltegebied tegen te gaan. Hierdoor ontstaat er een bevoegdheid voor opsporingsambtenaren en politie tot handhavend optreden.

Voor het verlenen van ontheffing stellen wij, naar verwachting in september 2019, een beleidsregel vast.

4.12 N2000 (art 17)

Indiener(s): BMF (4543551), Het Groene Hart (4547381), Stichting Groen Kempenland (4543824)

Samenvatting

Insprekers wijzen op de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 waaruit blijkt dat er geen vrijstelling van de vergunningenplicht uit de Wet natuurbescherming verleend mag worden voor het beweiden en het bemesten.

Daarnaast wijzen zij op een uitspraak van de Rechtbank Oost-Brabant (ECLI:NLRBOBR:2018:6370) over agrarische beregening uit grondwater die in de regels verwerkt moet worden.

Reactie

Ook wij hebben kennisgenomen van de uitspraken van de Raad van State inzake de PAS en passen de regels overeenkomstig aan.

Ten aanzien van de uitspraak van de rechtbank wijzen wij erop dat deze uitspraak betrekking heeft op de vaststelling van het beheerplan N2000 voor Groote Peel, Deurnsche Peel & Mariapeel en de afweging die daarin is gemaakt, en niet op de vrijstellingsregeling in de Regeling natuurbescherming. Deze uitspraak is voor ons geen reden deze Interim omgevingsverordening aan te passen.

Wijziging:

In artikel 17.1 vervalt de vrijstelling voor het weiden van vee en het op of in de bodem brengen van meststoffen.

4.13 Veehouderij- uitvoerbaarheid regels (art 19.1-19.4)

Indiener(s): Agra-Matic (4543509)

Samenvatting

Inspreker geeft aan dat de in artikel 19 opgenomen huisvestingsregels in de praktijk niet uitvoerbaar zijn vanwege:

- De PAS-uitspraak liggen alle vergunningaanvragen stil en kunnen op zijn vroegst pas weer opgestart als Aerius beschikbaar is;
- Een vergunningaanvraag is een complex proces waarbij expertise nodig is van adviesbureaus. Daartoe is in de bijlage een vergunningprocedure geschetst met aanvang 1 juli 2019. De capaciteit van die bureaus is beperkt waardoor het onderbouwen en onderzoeken van duurzame opties in de knel komt. Bovendien dwingt de versnelde vergunningaanvraag tot een keuze voor bestaande technieken terwijl er (betere) nieuwe technieken volop in beweging zijn.
- De capaciteit bij provincie en omgevingsdienst is niet voldoende om de voorziene aantal vergunningsaanvragen tijdig te behandelen.
- De rechtszaken over de juridische houdbaarheid van de termijn zijn nog niet afgerond. Vanuit zorgvuldig bestuur dient de uitkomst daarvan afgewacht te worden.

Inspreker verzoekt een termijn van uitstel van 2 jaar voor het indienen van de aanvraag omgevingsvergunning

Verder verzoekt inspreker een oplossing voor het probleem in bijlage 2 voor de vleeskuikensector waaruit volgt dat warmtewisselaars per 01-01-2020 niet meer mogen worden toegepast, terwijl dit juist bijdraagt aan een verdere verduurzaming van de sector en andere systemen niet beschikbaar zijn.

Reactie

De regels inzake de huisvestingssystemen, waaronder de voorwaarde dat voor 1 januari 2020 een aanvraag omgevingsvergunning moet zijn ingediend, zijn in juli 2017 vastgesteld en inwerking getreden. Gelet daarop is de regeling praktisch prima uitvoerbaar. Dat betekent immers dat er een zeer redelijke termijn van 2,5 jaar is gegeven aan veehouders om een aanvraag voor omgevingsvergunning in te dienen. Daarbij is uiteraard ook rekening gehouden met het feit dat een vergunningaanvraag complex is en dat daarbij expertise (en capaciteit) nodig is van adviesbureaus. Het bevreemdt ons dan ook zeer dat inspreker in de bijlage een voorbeeld uitwerkt van een aanvraag voor omgevingsvergunning met als startdatum 1 juli 2019.

Dat veehouders (blijkbaar) tot op heden geen actie hebben ondernomen, is aan hen zelf toe te rekenen. Daardoor is er nu vanwege de PAS-uitspraak en het niet beschikbaar zijn van Aerius een probleem. En voor zover er ook een probleem is vanwege een gebrek aan capaciteit bij de adviesbureaus, is ook dat niet toe te rekenen aan de vastgestelde regeling. Ook hier geldt dat er al 2,5 jaar aan het opstellen van een aanvraag gewerkt had kunnen worden.

Desondanks hebben wij in juli besloten aan PS voor te stellen om de termijn voor het indienen van een aanvraag omgevingsvergunning met drie maanden op te schorten tot 1 april 2020. Deze aanpassing is ook betrokken bij de vaststelling van deze Interim omgevingsverordening evenals diverse andere voorstellen die in het Bestuursakkoord 2019-2023 zijn afgesproken. In het bestuursakkoord zijn verder ook afspraken gemaakt om voldoende capaciteit te borgen voor de behandeling van de aanvragen. Voor zover inspreker van mening is dat wij geen uitvoering mogen geven aan de vastgestelde regeling zolang de rechtszaken niet zijn afgerond, bestrijden wij die stelling. Vanuit zorgvuldig bestuur zijn wij immers juist gehouden uitvoering te geven aan vastgestelde regels. Dat geldt dus ook voor de regels voor aanpassing van de huisvestingssystemen in de Verordening natuurbescherming.

Tot slot wijzen wij inspreker erop dat in het ontwerp van de Interim omgevingsverordening vanwege het door inspreker aangedragen probleem reeds een wijziging is doorgevoerd in bijlage 2 (onder categorie E5 vleeskuikens is de emissiefactor gewijzigd van 0,020 naar 0,021). Dit betekent dat warmtewisselaars nog tot 1 januari/ 1 april 2020 mogen worden aangevraagd. Vervolgens mogen deze warmtewisselaars nog ten minste 15 jaar worden toegepast.

4.14 Veehouderijen (art 19.1-19.4)

Indiener(s): gemeente Altena (4541792), gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238)

Samenvatting

Het is inspreker Altena niet duidelijk wat de gevolgen zijn van het opnemen van de extra regels rond huisvestingssystemen in artikel 19 en hoe zich dat verhoudt tot landelijke wetgeving.

Insprekers ABG-gemeenten geven aan dat de datum van 1 januari 2020 voor het indienen van een melding respectievelijk ontvankelijke aanvraag voor vergunning praktisch niet haalbaar is en leidt tot enorme overheidslasten van gemeenten en omgevingsdienst. Veel ondernemers hebben de keuze doorgaan of stoppen nog niet gemaakt terwijl zij wel met deze deadline geconfronteerd worden. Bovendien zijn er nog rechtszaken aanhangig.

Reactie

De regels inzake huisvestingssystemen waar inspreker op doelt zijn reeds bestaande regels die voorheen in de Verordening natuurbescherming waren opgenomen. Deze regels gelden naast de landelijke regels. Ten aanzien van de datum voor het indienen van een aanvraag voor omgevingsvergunning verwijzen wij naar onze overwegingen onder 4.13. Om insprekers te ondersteunen bij de aanvragen, is in het bestuursakkoord afgesproken dat de provincie extra capaciteit ter beschikking stelt.

4.15 Veehouderij-wijzigingen (art 19)

Indiener(s): Stichting Groen Kempenland (4543824)

Samenvatting

In de stukken is aangegeven dat er geen wijzigingen zijn doorgevoerd in het kader rondom veehouderijen. Inspreker constateert dat er wel een aantal wijzigingen zijn en verzoekt deze te laten vervallen dan wel nader toe te lichten. Het gaat om een verwijzing in artikel 19, 38.3 en 38.4 naar artikel 3.1, derde lid Vr, het vervallen van de tekstpassage in art 19.7 dat de sanering plaats vindt in directe samenhang met de nieuwe ontwikkeling en in art 19.9 het toevoegen van een minimale oppervlakte inzake dierenwelzijn.

Reactie

Ten aanzien van veehouderijen zijn er inhoudelijk geen wijzigingen doorgevoerd. Door de samenvoeging en vanuit ervaringen in de praktijk zijn wel tekstuele aspecten gewijzigd. Dat dergelijke aanpassingen zijn doorgevoerd, is in het algemeen toegelicht. Het gaat te ver om iedere tekstuele wijziging toe te lichten. De verwijzing naar artikel 3.1, derde lid is in de Interim omgevingsverordening vervangen door: 'de ontwikkeling vanuit een goede omgevingskwaliteit met een veilige, gezonde leefomgeving inpasbaar is in de omgeving.' Hieraan is invulling gegeven in artikel 22. Het is niet nodig daar telkens naar te verwijzen. De overige twee aanpassingen zijn gebaseerd op praktijkervaringen. De tekst dat de sanering in directe samenhang plaatsvindt met de ontwikkeling roept veel vragen op in de praktijk. Vanuit het beleid bestaan er voorts geen bezwaren tegen dat als een ondernemer stopt hij de stallen op die locatie saneert en later aanbiedt voor staldieren, als er aan de voorwaarden van staldieren wordt voldaan. De minimale oppervlakte voor dierenwelzijn betreft een verduidelijking die op verzoek van diverse gemeenten is opgenomen.

4.16 Mestbewerking (art. 20)

Indiener(s): gemeente Altena (4541792)

Samenvatting

Inspreker is tegen het opnemen van een algeheel verbod van mestbewerking en wil maatwerk kunnen leveren.

Reactie

De regels inzake mestbewerking zijn ongewijzigd overgenomen. Wij wijzen er overigens op dat er geen algeheel verbod op mestbewerking geldt. Mestbewerking is evenals de verwerking van vlees en melk een industriële activiteit die thuishoort op een bedrijventerrein. Alleen onder stringente voorwaarde (zoals een aanvoer via pijpleidingen) zijn er mogelijkheden in het landelijk gebied.

5 Reacties op hoofdstuk 3 Instructieregels voor gemeenten

5.1 Algemeen

Indiener(s): gemeente Oss (4543574), regio Noordoost Brabant (4543671)

Samenvatting

In de instructieregels staan nog steeds concrete harde maatvoeringen, bijvoorbeeld bij de agrarische sector, die het toepassen van maatwerk belemmeren. Inspreker verzoekt deze normen te laten vervallen en meer te sturen op kwaliteit dan op kwantiteit. In deze Interim verordening is daar een start mee gemaakt maar dit kan nog verder worden doorgevoerd. Laat Brabant werken met open kwalitatieve normen en doelvoorschriften en zet aan tot dialoog met meerwaardecreatie.

Redenerend vanuit diverse maatschappelijke kernopgaven en ontwikkelingen met een hoge urgentie, zoals de transitie op het platteland en de behoeften aan kwaliteit van water, milieu en gezondheid geven de huidige kaders in de Verordening ruimte soms een onnodige belemmering. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor innovatie van circulaire bedrijvigheid binnen de agrarische sector terwijl dit in de provinciale omgevingsvisie als hoofdpoging is benoemd.

Reactie

Deze Interim omgevingsverordening heeft een beleidsneutraal karakter. Wel hebben wij voor een aantal onderwerpen voorstellen gedaan, passend bij de beleidsontwikkeling uit de omgevingsvisie, waardoor meer beleidsruimte wordt geboden aan gemeenten. Onze sturing baseren wij daarbij juist op kwaliteit en meerwaarde. Ook de innovatie van circulaire bedrijvigheid van de agrarische sector willen wij in beginsel ondersteunen. Wij verwachten dat deze Interim omgevingsverordening daarvoor meer dan voldoende mogelijkheden biedt. Als er desondanks problemen zijn, zijn wij altijd bereid om in gesprek met partijen te bezien hoe we tot een oplossing komen.

Voor het beleid voor de agrarische sector zijn in de instructieregels van deze Interim omgevingsverordeningen geen wijzigingen doorgevoerd. Hiervoor bestaat naar onze mening op dit moment geen aanleiding. Het beleid rondom veehouderij en mestbewerking is recent vastgesteld en in het bestuursakkoord herbevestigd. Daarbij worden er wel enkele wijzigingen doorgevoerd in de rechtstreeks werkende regels van hoofdstuk 2 om de uitvoering te verbeteren. Ten aanzien van glastuinbouw en vollegrondsteelt wordt momenteel een evaluatie uitgevoerd. Indien nodig wordt gebaseerd op die evaluatie nieuw beleid ontwikkeld -in samenspraak met belanghebbenden- dat bij de definitieve omgevingsverordening wordt betrokken.

5.2 Maatvoeringen voor bouwperceel en bouwvlak

Indiener(s): Regio Noordoost Brabant (4543671)

Samenvatting

Inspreker geeft aan dat vanuit de huidige Vr de regels soms knellen. Als onderbouwing geeft inspreker aan dat het hebben van een tuin ten koste gaat van de toegestane omvang van een agrarisch bedrijf. De omvang van 1,5 hectare knelt dan, zeker als op de locatie ook mestbewerking plaatsvindt. Bij niet agrarische bedrijven is de omvang van 5000 m² knellend en is het noemen van een milieucategorie onnodig belemmerend.

In het ontwerp komen artikel 35.4 (agrarisch verwant bedrijf), 35.5 (mestbewerking), 37 (agrarisch technisch bedrijf), 38.3 (veehouderij) en 41 (overig agrarisch bedrijf) onvoldoende aan voorstaande tegemoet.

Reactie

Zoals wij onder 3.1 hebben overwogen is in deze Interim omgevingsverordening juist een beweging gemaakt om meer beleidsruimte te bieden aan gemeenten. Diverse door inspreker genoemde voorbeelden (5000 m², milieucategorie) zijn aangepast.

De resterende maatvoeringen hebben betrekking op de agrarische sector. Juist in die sector zijn nu geen wijzigingen doorgevoerd. Vooralsnog zien wij in de argumenten van inspreker (het hebben van een tuin, mestbewerking op locatie) geen redenen om de omvang van het bouwperceel te vergroten. Een maatvoering van 1,5 hectare biedt in het algemeen meer dan voldoende ontwikkelingsmogelijkheden. Als er in een specifiek geval omstandigheden zijn die tot een ander oordeel moeten leiden, gaan wij daarover overigens altijd graag in gesprek.

5.3 Opbouw en gebruiksgemak instructieregels aan gemeente

Indiener(s): gemeente Oosterhout (4543306), gemeente Gemert (4543496)

Samenvatting

Inspreker Oosterhout vindt de huidige opbouw van de Verordening ruimte duidelijker doordat de regels gekoppeld zijn aan gebieden en niet aan functies/activiteiten. Inspreker verzoekt de huidige opbouw aan te houden. Ook qua volgorde van de regels vindt inspreker de huidige opbouw duidelijker: eerst de hoofdregels en dan pas de uitzonderingen. Verder verzoekt inspreker om in geval dat er wordt verwezen naar onderliggende kaders hiervoor een link in de regels op te nemen zodat die digitaal worden ontsloten.

Inspreker Gemert geeft aan dat de volgorde van de bepalingen soms wat verwarrend is. Inspreker geeft in overweging de huidige opbouw van structuren te handhaven.

Reactie

Bij de opbouw van de Interim omgevingsverordening is gekozen om al zoveel mogelijk aan te sluiten bij het systeem van de Omgevingswet met een opbouw vanuit activiteiten en functies in plaats van structuren en werkingsgebieden. Dat is voor iedereen –ook voor ons– wennen. Doordat de Interim omgevingsverordening slechts een beperkte werkingsduur heeft, kunnen we daar ook mee oefenen en de ervaringen bij de definitieve omgevingsverordening betrekken.

Desondanks hebben wij ook geconstateerd dat een aanpassing van de opbouw, waarbij een splitsing tussen ontwikkelingen van stedelijk gebied en ontwikkelingen in landelijk gebied, in de rede ligt. Het karakter tussen een stedelijke ontwikkeling of een vestiging van een kleinschalig bedrijf in het landelijk gebied verschilt aanzienlijk. Daarom hebben wij de opbouw aangepast waarbij wij aansluiting hebben gezocht bij de hoofdogaven uit de omgevingsvisie.

Wijziging:

De opbouw van de instructieregels aan gemeenten wordt aangepast waarbij aansluiting wordt gezocht bij de opgaven uit de omgevingsvisie. Dit leidt tot een indeling met een afdeling Basis op orde, Klimaat, Duurzame energie, Stedelijke ontwikkeling en mobiliteit en een afdeling Vitaal platteland.

5.4 Kwaliteit toevoegen

Indiener(s): regio West-Brabant (4543650)

Samenvatting

De Interim omgevingsverordening legt meer nadruk op kwaliteit. Dit wordt door inspreker ondersteunt.

Reactie

Wij zijn verheugd dat inspreker deze in steek ondersteunt.

5.5 Rangorde bij samenloop (art. 21)

Indiener(s): gemeente Altena (4541792), gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238), gemeente Oisterwijk (4541189), gemeente Hilvarenbeek (4541190), gemeente Waalwijk (4541240), gemeente Goirle (4546298)

Samenvatting

Volgens de gemeente Altena staat de bepaling dat het zwaarste regiem geldt haaks op de uitgangspunten van de Omgevingswet.

Insprekers ABG geven aan dat bij samenloop van meerdere regiems op één bouwperceel het naar de mening van inspreker begrijpelijk is dat een dergelijke regel is opgenomen. Dat leidt echter ook tot onbillijke situaties in voorkomende gevallen.

Door de aanpassingen in de IOV is de samenloopregeling bij Afweging duurzame verstedelijking verzaamd waardoor de ruimtelijke mogelijkheden binnen Brabant aanzienlijk beperkt worden.

Reactie

Het is ons niet duidelijk waarom deze bepaling -voor zover dat op dit moment al relevant is nu de wet nog niet in werking is- haaks staat op de uitgangspunten van de Omgevingswet. In geval dat meerdere regelingen samenkomen, is het juist nodig om duidelijkheid te bieden welke regel prevaleert. Hierbij streven wij ernaar om dubbele regiems zoveel als mogelijk te voorkomen. Dat is vanuit het abstractieniveau van de provincie echter niet altijd haalbaar. Daarom bevat de verordening -ook voor deze gevallen- de mogelijkheid voor gemeenten om een verzoek te doen tot aanpassing van grenzen van werkingsgebieden. Juist gemeenten kunnen dit op perceelsniveau goed afwegen en bezien of er sprake is van een onbillijkheid. Overigens hebben wij alle gemeenten in het recente verleden herhaalde malen verzocht om kritisch naar de grenzen van de werkingsgebieden van de Verordening ruimte te kijken en gewenste aanpassingen door te geven.

Voor het werkingsgebied Afweging verstedelijking geldt dat wij de samenloopregels specifiek hebben benoemd overeenkomstig de huidige regels. Daarbij heeft er geen verzwaring plaatsgevonden. De huidige Verordening ruimte bevatte een regel dat de samenloopregel (behoudens ten aanzien van NNB) niet gold vanwege een uitspraak van de rechter. Het ging daarbij om een zoekgebied dat samenviel met cultuurhistorisch waardevol gebied. Mede vanwege die uitspraak zijn de werkingsgebieden beter op elkaar afgestemd en zijn de regels aangepast. Vandaar dat die bepaling is vervallen. Desondanks zullen wij in de regels verduidelijken dat in het geval van overige samenloop er rekening wordt gehouden met de regels van dat werkingsgebied. De terminologie 'rekening houden met' biedt de afwegingsruimte die insprekers wensen.

Wijziging

Aan artikel 33.2 wordt een derde lid toegevoegd dat in het geval van overige samenloop er rekening wordt gehouden met de regels van dat werkingsgebied.

5.6 [Art 21.1 juncto art 22](#)

Indiener(s): Regio Noordoost Brabant (4543671)

Samenvatting

Inspreker vindt het te ingrijpend dat bestaande wijzigingsplannen en bestemmingsplannen herschreven moeten worden vanwege de bepalingen in art 21.1 juncto art 22. Onder de echte omgevingsverordening kunnen plannen worden toegelicht in de zin van meerwaarde en lagenbenadering.

Reactie

Er bestaat geen verplichting op grond van deze verordening om bestaande wijzigings- en bestemmingsplannen aan te passen. De regels in deze verordening zijn van toepassing op besluiten tot vaststelling van die plannen, voor zover die na de inwerkingtreding van deze verordening worden genomen.

5.7 [Lagenbenadering factor tijd \(art. 22\)](#)

Indiener(s): gemeente Oosterhout (4543306)

Samenvatting

Het is inspreker onduidelijk hoe omgegaan moet worden met de factor tijd. Mogelijk dat de toelichting hier op praktische wijze duidelijkheid in kan geven.

Reactie

In de omgevingsvisie is de lagenbenadering inclusief de factor tijd verder uitgewerkt. Met de factor tijd wordt benadrukt dat het niet alleen om het 'hier en nu' gaat, maar dat ook het verleden en de toekomst bij de afweging betrokken worden. Bijvoorbeeld omdat een bepaalde waarde vanuit het verleden herkenbaar terugkomt in een nieuwe ontwikkeling of doordat bij een nieuwe ontwikkeling juist ook wordt gekeken naar de volhoudbaarheid en effecten in de toekomst.

5.8 Basisprincipe lagenbenadering (art. 22)

Indiener(s): gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238), gemeente Moerdijk (4541239)

Samenvatting

Inspreker ABG-gemeente erkent de waarde van de lagenbenadering bij grotere ontwikkelingen. De lagenbenadering is een methodische afweging die als onderbouwing dient van ruimtelijke ontwikkelingen. Een dergelijke benadering kan niet worden opgenomen in een bestemmingsplan maar kan alleen worden opgenomen in de toelichting op het bestemmingsplan. Inspreker verzoekt dit ook zo op te nemen.

Verder valt het inspreker op dat dit als een relatief zwaar middel wordt ingezet. In de huidige Vr geldt dit alleen bij herbegrenzings. Nu als algemeen geldende regel. Dit is onnodig en is bij kleine postzegelplannen -wat de huidige praktijk is- zelfs niet mogelijk.

Tot slot verzoekt inspreker ABG-gemeente om meer duidelijkheid te bieden -bijvoorbeeld in de toelichting- over hoe de lagenbenadering op goede wijze kan worden toegepast.

Inspreker Moerdijk geeft aan dat het opnemen een verzwaring is ten opzichte van de huidige regels en dus niet beleidsneutraal is. Het principe staat in de omgevingsvisie en het verplicht opleggen bij nieuwe ontwikkeling gaat naar de mening van inspreker te ver.

Reactie

De Interim omgevingsverordening bepaalt niet dat de lagenbenadering moet worden opgenomen in het bestemmingsplan. In artikel 22.1 is opgenomen dat een bestemmingsplan bij de toedeling van functies invulling geeft aan een goede omgevingskwaliteit en een veilige en gezonde leefomgeving. En om bij die invulling rekening te houden met de drie genoemde basisprincipes. Deze basisprincipes zijn gebaseerd op de provinciale omgevingsvisie.

Dit betekent ten opzichte van de huidige verordening een (beperkte) wijziging. Immers in artikel 3.1, derde lid worden de meeste aspecten die nu onder de lagenbenadering staan al benoemd.

Wij delen de mening van inspreker verder niet dat een toepassing bij kleinere postzegelplannen niet mogelijk is. Ook bij kleinere ontwikkelingen moet er vanuit een goede ruimtelijke ordening of omgevingskwaliteit rekening worden gehouden met de omgeving en de benoemde aspecten.

De gekozen formulering betekent dat er een bepaalde mate van vrijheid ligt bij gemeenten hoe zij daar invulling aan geven. Naarmate een ontwikkeling minder inbreuk maakt op de leefomgeving of de omgevingskwaliteit, is ook de afweging minder indringend. Dit zullen wij in de toelichting verduidelijken.

5.9 Meerwaardecreatie (art. 22)

Indiener(s): gemeente Oss (4543574), gemeente 's-Hertogenbosch (4549919)

Samenvatting

Meerwaardecreatie is als verplicht basisprincipe opgenomen. Geldt dit bij iedere ontwikkeling en iedere paardenbak? Dat dit bij grotere ontwikkelingen geldt is voorstelbaar maar het geldt nu voor alles. Dat is ook vrijwel niet in een bestemmingsplan te vertalen. Bovendien zijn er voor kleinere ontwikkelingen met

de regeling kwaliteitsverbetering al afspraken gemaakt. Inspreker gaat ervan uit dat die afspraken blijven gelden.

Reactie

De regeling kwaliteitsverbetering landschap is onderdeel van de meerwaardecreatie en geldt juist in geval van kleinere ontwikkelingen. De afspraken die daarover gemaakt zijn blijven ook gewoon gelden.

Doordat in deze verordening bij een mogelijke ontwikkeling nadrukkelijker een voorwaarde geldt voor de sloop van leegstaand vastgoed, verwachten wij wel dat de afspraken op onderdelen aanpassing vragen.

5.10 Kwaliteitsverbetering landschap (art 22.5)

Indiener(s): gemeente 's-Hertogenbosch (4549919)

Samenvatting

De 'kan'-bepaling is vervallen waardoor de tekst dwingender is geworden. Inspreker verzoekt de kan-bepaling te handhaven.

Reactie

Wij passen dit in de regels aan. De tekstuele aanpassing betekent inderdaad een onbedoelde inhoudelijke wijziging.

Wijziging:

De aanhef van artikel 22.5, derde lid, wordt als volgt aangepast: 'Een verbetering van de landschappelijke kwaliteit kan mede omvatten:'

5.11 Externe werking NNB (art. 22)

Indiener(s): gemeente Eindhoven (4541237)

Samenvatting

Inspreker verzoekt te formulering te vereenvoudigen.

Reactie

De formulering is overgenomen uit de huidige regels. We zullen de regels zo aanpassen dat de uitzondering (door verspreiding van stoffen in lucht of water) in een apart lid wordt opgenomen, waardoor de leesbaarheid verbeterd.

Wijziging:

Onder aanpassing van het eerste lid, wordt aan artikel 22.8 een nieuw lid toegevoegd dat luidt: Het eerste lid is niet van toepassing als de aantasting van waarden plaatsvindt door de verspreiding van stoffen in lucht of water.

5.12 Bescherming waterwinning (art. 23)

Indiener(s): gemeente Eindhoven (4541237)

Samenvatting

In de verschillende artikelen moet behalve schade ook verontreiniging voorkomen worden.

Reactie

Een verontreiniging betekent dat er schade aan de bodem en het zich daarin bevindende grondwater optreedt. Gelet daarop is het overbodig om dat te regelen.

5.13 Regionale waterberging (art. 25)

Indiener(s): gemeente Eindhoven (4541237)

Samenvatting

Inspreker vraagt zich af waarom de bebouwing maximaal 2 meter hoog mag zijn.

Reactie

Binnen waterbergingsgebied is het niet wenselijk dat er hoge gebouwen worden opgericht die de opvangfunctie van water beperken.

5.14 Behoud en herstel watersystemen (art 26.1)

Indiener(s): gemeente Gemert (4543496)

Samenvatting

In de regels staat dat het oprichten van bebouwing beperkt moet worden. Dit is vaag en leidt tot discussie. De veronderstelling is dat de gemeente dit dus bepaalt maar hoe beoordeelt de provincie dat dan?

Reactie

Deze bepaling biedt inderdaad ruimte aan de gemeente om rekening houdend met het belang van behoud en herstel watersystemen en in overleg met het waterschap af te wegen of bebouwing in een concreet geval aanvaardbaar is.

5.15 Natuur Netwerk Brabant - bescherming (art. 28)

Indiener(s): BMF (4543551), Het Groene Hart (4547381)

Samenvatting

De bescherming van het NNB is onvoldoende geregeld want:

- De externe werking ontbreekt.
- Het toelaten van een ontwikkeling in artikel 28.2 zet de deur wijd open.
- Met art 28.3 worden expliciet nieuwe ontwikkelingen in het NNB mogelijk gemaakt. Dat geldt in het bijzonder voor de mogelijkheid tot plaatsing van windturbines in het NNB. De voorwaarde dat aantasting van ecologische waarden en kenmerken zoveel mogelijk wordt beperkt, biedt de grondslag voor grote aantastingen. In geval de regeling gehandhaafd blijft verzoekt inspreker de formulering aan te passen. De mogelijke ontwikkeling van windturbines in het NNB is voorts niet beleidsneutraal. Er worden twee stappen van de Nee, tenzij toets overgeslagen, namelijk groot openbaar belang en ontbreken van alternatieven.
- In lid 4 is het woordje 'en' weggevallen waardoor de regeling een andere betekenis heeft en veel ruimer is geworden.
- Wat betekent in art 33.2 dat bij stedelijke ontwikkeling toepassing gegeven moet worden aan artikel 28? Dit is aan inspreker onduidelijk.

De regels zijn een afzwakking van de huidige beschermingsregels. Aantasting is geen uitzondering meer, maar regel. Inspreker pleit voor behoud van de strikte 'Nee, tenzij'.

Reactie:

De externe werking van het NNB geldt niet binnen het werkingsgebied Natuurnetwerk maar juist voor gebieden buiten het NNB. Gelet daarop was dit opgenomen in artikel 22.8. Vanwege de omzetting naar een ander systeem en de ingekomen inspraakreacties zijn er bij de vaststelling wijzigingen doorgevoerd in de opbouw. Daardoor zijn de artikelen weer meer thematisch opgebouwd. Gelet daarop verplaatsen wij het artikel weer naar de paragraaf Natuur netwerk Brabant.

De bescherming van het NNB en de ontwikkelingen die binnen het NNB zijn toegelaten zijn voorts - behoudens de windturbines langs hoofdwegen- exact dezelfde als in de huidige Verordening ruimte. De regels zijn wel anders ingedeeld en opgebouwd.

Ook de formulering in artikel 28.3 is overgenomen uit de huidige regels. Voor omheinde militaire terreinen geldt ook nu dat aantasting zoveel mogelijk wordt voorkomen. En bij kleinschalige ontwikkelingen en nieuwvestiging in geval het NNB in het stedelijk netwerk ligt, geldt dat geen aantasting mag optreden.

Voorts geldt dat de opsommingen in de regels van deze verordening altijd cumulatief zijn, behalve als er expliciet het woordje 'of' in de regels is gebruikt. Wij zullen dit verduidelijken in de toelichting.

De stelling van insprekers dat met artikel 28.2 de deur wijd open wordt gezet en dat aantasting geen uitzondering meer is maar regel, kunnen wij gelet op voorgaande niet volgen.

Voor windturbines geldt dat er inderdaad een wijziging in de regels is verwerkt. Deze wijziging betekent dat wij op voorhand van mening zijn dat met de ontwikkeling van duurzame energie en daaraan gerelateerd windturbines, een zwaarwegend maatschappelijk belang wordt gediend. Dit belang hebben wij nader onderbouwd in de omgevingsvisie. De wijziging is voorts mede gebaseerd op de bestendige lijn die wij hanteren bij herbegrenzings van het NNB in geval van windturbines. Omdat juist langs hoofdinfrastructuur vaak geen overige belemmeringen zijn voor windturbines en er in die gebieden al een mate van verstoring optreedt, stemmen wij in met een herbegrenzing van het NNB. Gelet echter op het tijdelijke karakter van de turbines en het feit dat onderliggende gronden ingericht kunnen blijven voor natuur, is het logischer om de gronden als NNB te handhaven waardoor tevens de procedure wordt vereenvoudigd. Er moet uiteraard wel compensatie plaatsvinden. Vanwege de nieuwe opbouw wordt deze mogelijkheid overigens verplaatst naar de bepalingen over duurzame energie.

Wijziging

Artikel 22.8 Externe werking Natuur Netwerk Brabant wordt onder de paragraaf van het Natuur Netwerk Brabant geplaatst.

5.16 Natuur Netwerk Brabant-bestaande rechten (art. 28)

Indiener(s): gemeente Moerdijk (4541239)

Samenvatting

Binnen het NNB zijn bestaande bebouwing en planologische gebruiksactiviteiten toegestaan. Nu er geen definitie is van bestaande bebouwing lijkt het alsof niet benutte planologische mogelijkheden worden beperkt. Inspreker vindt dat niet aanvaardbaar.

Reactie

Deze regels gelden ook nu binnen het NNB. Voorts wijzen wij inspreker op artikel 83.1 waarin is opgenomen wat onder bestaande bebouwing en planologische gebruiksactiviteiten wordt verstaan. Ook niet benutte planologische mogelijkheden worden gerespecteerd.

5.17 Attentiezone waterhuishouding (art. 30)

Indiener(s): Waterschap De Dommel (4541188)

Samenvatting

Het attentiegebied is opgebouwd uit het Natuurnetwerk Brabant, de ecologische verbindingzones en de beschermingszones rondom de natte natuurparels. Dit is een verzwaaring ten opzichte van de huidige Verordening ruimte waarin het alleen om de natte natuurparels gaat met de daarom liggende beschermingszones.

Reactie

Het Attentiegebied waterhuishouding is een samenvoeging van Attentiegebied Natuur Netwerk Brabant, Natuur Netwerk Brabant (Verordening ruimte) en het Beschermd gebied waterhuishouding (Verordening water). Voor de regels in Hoofdstuk 3 Instructieregels aan gemeenten betekent dat inderdaad dat er een verruiming naar het hele Natuurnetwerk plaatsvindt. Dit betreft echter geen verzwaaring van regels omdat binnen het NNB al geen ontwikkelingen mogelijk zijn die de waterhuishouding schaden.

De samenvoeging betekent wel een vereenvoudiging die past binnen de uitgangspunten van de Interim omgevingsverordening.

5.18 Groenblauwe mantel (art. 31)

Indiener(s): BMF (4543551), Het Groene Hart (4547381), gemeente Moerdijk (4541239)

Samenvatting

In de oude Verordening ruimte stonden de ontwikkelingsmogelijkheden voor functies in dit artikel. Nu staan die niet in dit artikel. Zijn die nu verdwenen?

Inspreker Moerdijk vraagt zich af waarom het woord 'mede' is vervallen in de regels en wat dat betekent voor de huidige functies.

Reactie

De ontwikkelingsmogelijkheden voor functies zijn in artikel 34, 35, 36, 37 en 38 verwerkt. In veel gevallen geldt dat binnen de groenblauwe mantel en gemengd landelijk gebied geen verschillen in regels bestaan. In die gevallen zijn de regels voor de ontwikkeling van de functie gekoppeld aan Landelijk gebied. Landelijk gebied omvat zowel het gemengd landelijk gebied als de groenblauwe mantel. Alleen in gevallen waarin er verschil bestaat tussen de regels voor het werkingsgebied groenblauwe mantel is hiervoor een aparte regel opgenomen.

In de huidige regels voor de groenblauwe mantel staat geen woord 'mede'. De huidige regels zijn in deze Interim omgevingsverordening overgenomen.

5.19 Complex van cultuurhistorisch belang (art 32)

Indiener(s): gemeente Moerdijk (4541239)

Samenvatting

In de huidige regels is opgenomen dat een complex *mede* strekt ter behoud van de aanwezige waarden. In de regels is het woord *mede* vervallen wat een aanzienlijke verzwaring met zich brengt. Verder mist inspreker in de regels een bepaling dat alle bestaande bouw- en gebruiksmogelijkheden zijn toegestaan. Dit is nu beperkt tot alleen bestaande bebouwing.

Reactie

Het is niet correct dat in de huidige regels het woord 'mede' is opgenomen. De huidige regels zijn in deze Interim omgevingsverordening overgenomen. Daarbij is in het eerste lid onder b ook de tekst gehandhaafd dat bestaande bouw- en gebruiksmogelijkheden zijn toegestaan.

5.20 Ladder voor verstedelijking (art. 33)

Indiener(s): gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238)

Samenvatting

Inspreker vraagt zich af wat de toegevoegde waarde is om in artikel 33.1 op te nemen dat er alleen kan worden voorzien in nieuwvestiging van stedelijke ontwikkeling als er binnenstedelijk geen plek is. Dit is immers al in het Bro geregeld en onder het basisprincipe zorgvuldig ruimtegebruik in de IOV.

Overigens vraagt inspreker zich af waarom de provincie vasthoudt aan een stringente toepassing van de ladder nu de nationale wetgever juist de mate van juridische binding wijzigt van 'in acht nemen' naar 'rekening houden met'.

Reactie

Mede vanwege de inspraakreacties en in samenhang met de reactie onder 5.3 zijn de artikelen voor stedelijke ontwikkeling anders opgebouwd. Er is nu eerst een basisartikel opgenomen voor duurzame stedelijke ontwikkeling in Stedelijk gebied. Vervolgens is in een apart artikel de basis gelegd voor

stedelijke ontwikkeling in werkingsgebied Verstedelijking afweegbaar ingeval er in Stedelijk gebied vanuit kwaliteit en kwantiteit onvoldoende ruimte aanwezig is.

Zorgvuldig omgaan met de beschikbare ruimte is nadrukkelijk een provinciaal belang. Wij houden daarbij niet vast aan een stringente toepassing van de ladder maar vragen wel een zorgvuldige afweging en motivering. In de Interim omgevingsverordening zijn geen aanvullende eisen geformuleerd ten opzichte van de toepassing van de ladder. Het is ons onduidelijk waarop inspreker dit baseert.

Wijziging:

De opbouw van de verordening is anders ingedeeld.

5.21 Afweging duurzame verstedelijking-leegstaand vastgoed (art. 33)

Indiener(s): gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238), gemeente 's-Hertogenbosch (4549919)

Samenvatting

Inspreker ABG-gemeenten draagt aan dat het binnen Afweging duurzame verstedelijking nieuw is dat ook hergebruik van cultuurhistorisch erfgoed of leegstaand vastgoed moet worden betrokken in de afweging. Waarop is deze regeling gebaseerd?

Bovendien geldt dit al vanwege de toepassing van de ladder binnen stedelijk gebied. Geldt dit dus alleen voor cultuurhistorische bebouwing buiten stedelijk gebied? Dergelijke bebouwing heeft vaak een zeer specifiek karakter (boerderijen, molens en dergelijke) die niet geschikt zijn voor stedelijke ontwikkeling. Tot hoever moet de afweging inzake geschikt leegstaand vastgoed gaan?

Inspreker ABG-gemeenten wijst op de Handreiking Omgevingsverordening van het IPO waarin in bijlage VI het afwegingskader subsidiariteit en proportionaliteit is opgenomen. Hieruit volgt dat nut en noodzaak van de regel onderbouwd moet worden.

Reactie

De afweging voor hergebruik van cultuurhistorisch erfgoed is niet nieuw maar is nu expliciet benoemd. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om grotere complexen die voor hergebruik in aanmerking komen, zoals vrijkomende kloosters en zorginstellingen. Vaak is voor dat soort complexen maar een beperkt aantal gebruiksfuncties mogelijk. Het is daarom goed om deze complexen te betrekken in de afweging. Als er geen geschikt erfgoed beschikbaar is voor een stedelijke ontwikkeling, kan die ook niet ingezet worden dus is de afweging snel gemaakt.

Wij zijn verder zeer bekend met de door IPO opgestelde handreiking en hebben meegewerkt aan de totstandkoming. Het is ons niet duidelijk waarom inspreker daar in dit kader op wijst. Onder de Omgevingswet geldt dat er een afweging gemaakt moet worden inzake rechtstreeks werkende regels waarom die niet doelmatig of doeltreffend door de gemeente gesteld kunnen worden. De wetgever gaat er juist vanuit dat provincies zoveel als mogelijk werken met instructieregels waar dat vanuit de provinciaal belang nodig is. Overigens is de afweging voor nut en noodzaak van hergebruik van leegkomende complexen en vastgoed opgenomen in de Brabantse woonagenda.

5.22 Afweging duurzame verstedelijking – transformatiefonds (art 33)

Indiener(s): gemeente 's-Hertogenbosch (4549919), gemeente Veldhoven (4543486)

Samenvatting

Inspreker Veldhoven vraagt zich af waarom de kwaliteitsverbetering landschap in geval van duurzame verstedelijking wordt beperkt tot een fonds of de sloop van vastgoed. Dit is een beperking van kansen en mogelijkheden. Inspreker 's-Hertogenbosch neemt aan dat hieronder ook transformatiefonds van lokale gebiedsvisies worden verstaan. Verder is de relatie met de regeling kwaliteitsverbetering landschap onduidelijk.

Reactie

Met insprekers zijn wij het eens dat de regeling vragen oproept. Wij passen dit aan. Het instellen van een transformatiefonds is een verbijzondering van de regeling Kwaliteitsverbetering landschap en de afspraken die in dat kader zijn gemaakt. Het is belangrijk hierover eerst met elkaar te spreken in het regionaal overleg. In geval van stedelijke ontwikkeling blijven de regels en afspraken rondom kwaliteitsverbetering landschap gelden.

Wijziging:

In het artikel voor duurzame stedelijke ontwikkeling vervalt de eis van een transformatiefonds.

5.23 Afweging duurzame verstedelijking – integratie stad/land(art 33)

Indiener(s): gemeente 's-Hertogenbosch (4549919), gemeente Veldhoven (4543486)

Samenvatting

Het gebied Afweging duurzame verstedelijking is een samenvoeging van zoekgebied verstedelijking en integratie stad-land. Inspreker vraagt welke definitie van stedelijke ontwikkeling de provincie hanteert? Dit is relevant omdat de gemeente binnen diverse voormalige ISL gebieden een visie heeft vastgesteld waarin transformatie naar wonen wordt gekoppeld aan aanleg van groene en blauwe elementen. De individuele ontwikkelingen zijn geen stedelijke ontwikkeling maar het geheel op gebiedsniveau wel. Verder vraagt inspreker hoe de samenvoeging zich verhoudt tot de afspraken inzake kwaliteitsverbetering?

Reactie

Voor de begripsbepaling van stedelijke ontwikkeling hanteren wij met deze verordening het nationaal begrippenkader. In geval er sprake is van een gebiedsvisie waarin individuele ontwikkelingen een plaats hebben, geldt in zo'n geval dat de gehele ontwikkeling wordt gezien, dus op gebiedsniveau. Voor de afspraken over de integratie stad-land gebieden gaan wij ervan uit dat deze afspraken blijven gelden. Het enkele feit dat een gebied niet langer met een aparte aanduiding is opgenomen, betekent niet dat de eerdere afspraken aan de kant zijn gezet. Overigens geldt dat in de meeste gevallen de aanduiding integratie stad-land was opgenomen in geval van een samenloop met het NNB of de groenblauwe mantel. Voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen in die gebieden vertrouwen wij erop dat de gemeente de afspraken toepast die rond ISL gemaakt zijn, zolang de afspraken niet zijn aangepast.

5.24 Kaders voor woningbouw en werklocaties (art. 34, 35)

Indiener(s): gemeente Oosterhout (4543306)

Samenvatting

Het is inspreker niet duidelijk waarom er verschil bestaat tussen de kaders voor woningbouw en bedrijventerreinen en kantoorlocaties buiten bestaand stedelijk gebied en binnen bestaand stedelijk gebied. In beide gevallen is het streven toch gericht op een veilige en gezonde leefomgeving, klimaatadaptatie en duurzame energie? Het onderscheid is daarom niet duidelijk. Inspreker verzoekt de regels te integreren.

Reactie

Wij delen deze mening van inspreker. Dit is een omissie die wij aanpassen.

Wijziging:

De opbouw van de verordening is anders ingedeeld waarbij er een basisartikel is opgenomen dat geldt voor alle stedelijke ontwikkeling.

5.25 Bedrijventerrein en detailhandel (art. 35, 36)

Indiener(s): gemeente Altena (4541792)

Samenvatting

Inspreker kan zich vinden in de aanpassingen die zijn doorgevoerd waardoor er meer ruimte is voor maatwerk door de gemeente. Hierbij wijst inspreker erop dat bij het maken van regionale afspraken hiervoor ook meer concrete toetsingscriteria worden uitgewerkt.

Reactie

Dit sluit helemaal aan bij het gedachtengoed van de Brabantse omgevingsvisie.

5.26 Wonen en nieuwe woonvormen (art 34.3)

Indiener(s): gemeente Gemert (4543496), Regio Noordoost Brabant (4543671)

Samenvatting

Naast de principes dat wonen in beginsel binnen stedelijk gebied plaatsvindt en dat inbreiding voorgaat op uitbreiding, biedt het landelijk gebied kansen voor de ontwikkeling van nieuwe woonvormen. De bepalingen rondom splitsing zijn erg strikt. Naast behoud van cultuurhistorische bebouwing kan splitsing ook anders zinvol zijn.

Inspreker verzoekt om de omzetting van een bedrijfswoning naar woning te verruimen ook in gevallen dat er nog een bedrijf aanwezig is.

Reactie

De Interim omgevingsverordening is gebaseerd op de huidige beleidskaders rondom wonen in het landelijk gebied. Met inspreker zijn wij het eens dat het landelijk gebied onder voorwaarden kansen biedt voor nieuwe woonvormen. Vanuit de aanpak Leegstand en Vab-impuls werken wij gezamenlijk aan een afwegingskader voor dergelijke ontwikkelingen. Dat kader betrekken wij bij de definitieve omgevingsverordening. Tot die tijd staan wij open om in een voorkomend geval maatwerk te leveren in geval zich een ontwikkeling aandient.

Ten aanzien van de omzetting van bedrijfswoning naar burgerwoning zijn wij in het algemeen geen voorstander van een dergelijke ontwikkeling als het bedrijf niet wordt beëindigd. Dat levert in veel gevallen problemen op voor de ontwikkeling van het bedrijf. De regels in de Interim omgevingsverordening staan overigens niet de in de weg dat de gemeente in een specifiek geval tot een dergelijke afsplitsing besluit.

5.27 Niet agrarische bedrijven landelijk gebied (art. 35, 36, 37)

Indiener(s): gemeente Oosterhout (4543306), gemeente Oss (4543574), gemeente Gemert (4543496)

Samenvatting

Het is aan insprekers niet duidelijk waarom er onderscheid wordt gemaakt in de ontwikkeling van niet-agrarische bedrijven en voorzieningen in landelijk gebied. Verder is niet duidelijk waarom er verschillen tussen de regels bestaan. Verzocht wordt de regelingen te integreren tot één kader voor herontwikkeling in landelijk gebied en hierbij ook de functiewijziging bij wonen te betrekken. Eenzelfde redenering geldt voor agrarisch verwante bedrijven en agrarisch technische hulpbedrijven.

Inspreker vindt het vreemd dat voor agrarische en agrarisch gerelateerde bedrijven wel omvangmaten worden genoemd en voor niet aan het buitengebied gebonden bedrijven niet. Daar gelden alleen kwalitatieve voorwaarden. Gevolg is dat de niet aan het buitengebied gebonden bedrijven groter kunnen worden dan wel in het buitengebied horende bedrijven. Vraag is of de provincie dergelijk beleid moet voorstaan.

Inspreker Oss heeft de indruk dat de regels voor vestiging van een niet-agrarische functie zijn verzwaard nu een voorwaarde is dat het niet doelmatig is voor het bedrijf om zich op een bedrijventerrein te vestigen. Deze formulering betekent volgens inspreker dat een bedrijf zich per definitie niet op een VAB-locatie kan vestigen. Dat is vaak onmogelijk te onderbouwen.

Reactie

Mede naar aanleiding van de inspraak is de opbouw van de verordening aangepast. Daarbij zijn ook de regels voor niet-agrarische functies weer samengevoegd. Voor agrarisch gerelateerde bedrijven is wel een aparte regeling gehandhaafd.

Voorts delen wij de mening van inspreker niet dat nu er geen omvangmaten zijn genoemd voor niet-agrarische functies dat die daardoor groter kunnen worden dan de maximale omvang van 1,5 hectare voor agrarisch gerelateerde bedrijven. Een omvang van 1,5 hectare is nadrukkelijk niet meer kleinschalig en kan ook niet als passend in een gemengde omgeving worden beschouwd. Wij hebben er overigens alle vertrouwen in dat gemeenten op zorgvuldige wijze omgaan met de invulling van de kwalitatieve criteria.

Er heeft overigens zeker geen verzwaring van de voorwaarden plaats gevonden. In de huidige regels is de vestiging van niet-agrarische functies beperkt tot (alleen) categorie 1 en 2 bedrijven. Dat zijn bedrijven die vanwege hun aard in beginsel niet gevestigd worden op een bedrijventerrein.

Wijziging

De opbouw van de verordening is gewijzigd. De ontwikkelingsmogelijkheden van niet-agrarische functies is samengevoegd tot 1 artikel. Voor agrarisch gerelateerde bedrijven (agrarisch technische hulpbedrijven en agrarisch verwante bedrijven) is een aparte regeling opgenomen.

5.28 Hergebruik leegkomende bebouwing (art. 35, 36)

Indiener(s): gemeente Gemert (4543496)

Samenvatting

Bij hergebruik moeten de gebruiksactiviteiten vastgelegd worden. Die zijn echter nog niet altijd bekend. Men wenst een algemene niet-agrarische bestemming tbv de verkoop van het perceel. Deze regel leidt bovendien niet tot flexibiliteit.

Reactie

Niet-agrarische functies in Landelijk gebied kunnen zich vestigen op een bestaand bouwperceel. Belangrijke randvoorwaarde voor het toelaten van dergelijke functies is dat de ontwikkeling past binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied waar de locatie ligt. Hieruit volgt dat niet iedere functie zich op iedere plek kan ontwikkelen. Daarom is het wenselijk dat de specifieke toelaatbare planologische gebruiksactiviteit wordt vastgelegd. Dat voorkomt dat zonder afweging ook andere (meer milieubelastende) functies zich op een perceel kunnen vestigen. Het Landelijk gebied is niet uitgerust op de vestiging van milieubelastende bedrijven zodat altijd een afweging nodig is bij een wisseling van functies.

Overigens biedt de regeling voldoende ruimte voor flexibiliteit. De regeling biedt ook de mogelijkheid tot het vastleggen van functiegroepen die vanuit het ontwikkelingsperspectief passen in het gebied of dat er gewerkt wordt met een binnenplanse omgevingsvergunning met voorwaarden.

5.29 Niet-agrarische bedrijven-kleinschalige ontwikkeling (art. 35, 36)

Indiener(s): gemeente Altena (4541792)

Samenvatting

Inspreker is blij met de aanpassing van het beleid waarbij er geen absolute maatvoering meer is opgenomen. Inspreker vraagt zich wel af wat onder kleinschalige ontwikkeling verstaan wordt en gaat ervan uit dat hiermee niet bedoeld wordt op de begripsbepaling van kleinschalige bebouwing die tot 90 m² is beperkt. De verruiming van mogelijkheden in kernrandzones voor detailhandel worden toegejuicht.

Reactie

Het is aan de gemeente om afhankelijk van de omgeving en de draagkracht van een gebied een maatvoering te bepalen. Het begrip kleinschalige ontwikkeling biedt daarbij enerzijds voldoende

mogelijkheden voor maatwerk en anderzijds voldoende borging dat het niet gaat om forse ontwikkelingen die gepaard gaan met veel bebouwing. Het streven bij hergebruik is ook juist om overtollige bebouwing te saneren.

Om nadere invulling te geven aan het begrip kleinschalige ontwikkeling vragen wij aan gemeenten om hiervoor beleid te ontwikkelen en de ontwikkelingsrichting voor hergebruik kenbaar te maken. Dat beleid omvat derhalve zowel welke functie(groepen) passen in de omgeving als welke marges gehanteerd worden voor de omvang van ontwikkelingen. Dit biedt niet alleen duidelijkheid aan initiatiefnemers maar ook aan andere belanghebbenden in een gebied. Het begrip kleinschalige ontwikkeling wordt daarbij uiteraard niet ingekleurd door de maatvoering van kleinschalige bebouwing. Dit zijn twee verschillende begrippen.

Voor zover inspreker ervan uit gaat dat het kader inzake detailhandel in landelijk gebied is verruimd, wijzen wij erop dat deze mogelijkheden ook nu in de verordening is opgenomen en niet is beperkt tot kernrandzones. Overigens gaan wij er vanuit dat gemeenten hier, gelet op ons gezamenlijke streven om verspreide detailhandel tegen te gaan, terughoudend mee omgaan.

5.30 Ontwikkelingsrichting (art. 35, 36, 37)

Indiener(s): gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238), gemeente Gemert (4543496)

Samenvatting

Bij hergebruik is gekozen om diverse gesloten normen te vervangen door de open norm dat de ontwikkeling moet passen binnen de ontwikkelingsrichting van het gebied waar de locatie ligt. Hierbij gaat de provincie ervan uit dat dit in een redelijk kort tijdsbestek en in samenspraak met omwonenden tot stand kan komen.

Inspreker ABG-gemeente zet daar vraagtekens bij: hoe moet een gemeente dat op korte termijn doen nu de IOV niet voorziet in overgangsrecht? Inspreker geeft aan dat toen de provincie nog verantwoordelijk was voor de ontwikkeling van dergelijke visie (uitwerkingsplannen streekplan) zij zelf ruim de tijd nam voor de ontwikkeling, maar nu dit is overgedragen aan de gemeente alles in kort tijdsbestek moet. En dat terwijl gemeenten juist ook bezig zijn met de implementatie van de Omgevingswet wat al de nodige inspanningen vergt. Tot slot doorkruist deze 'draconische voorwaarde' op oneigenlijke wijze de visieverplichting uit de Omgevingswet.

Gemert juicht de beleidsvrijheid toe die met de insteek ontstaat maar geeft aan dat gemeenten in de meeste gevallen nog niet over de ontwikkelingsvisie voor woningbouw (artikel 43.2 Kwaliteitsverbetering bebouwingsconcentraties) en ontwikkelingsrichting voor hergebruik (artikel 35.3 niet-agrarisch bedrijf) beschikken. Bovendien vereist de Omgevingswet dat gemeenten pas in 2024 over een omgevingsvisie beschikken. Het kan toch niet de intentie zijn dat ruimtelijke ontwikkeling stilstaat als een gemeente geen visie heeft? Bovendien doorkruist dit de Omgevingswet. Hoe gaat de provincie om met plannen als daar geen visie aan ten grondslag ligt?

Reactie

De reactie van insprekers verbaast ons. Al sinds 2011 bevat de Verordening ruimte de voorwaarde dat hergebruik van een bouwperceel is gekoppeld aan een door de gemeente vastgestelde ontwikkelingsrichting van het gebied. In de huidige Vr is dit opgenomen in artikel 7.1 en artikel 7.10, lid 1 onder b. Het vragen van een ontwikkelingsvisie voor woningbouw in bebouwingsconcentraties geldt zelfs al sinds 2004 vanuit de beleidsnota Buitengebied in ontwikkeling.

Maar ook los van voorgaande verbaast de reactie van insprekers ons. Vanuit het streven naar omgevingskwaliteit en het ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving is het juist belangrijk dat er duidelijkheid wordt geboden aan inwoners en gebruikers welke richting de gemeente wil inslaan. Gelet daarop gaan wij ervan uit dat iedere gemeente hier al lang over beschikt in de huidige structuurvisie of het huidige bestemmingsplan buitengebied. De voorwaarde van een ontwikkelingsrichting betekent daarbij niet dat er een omgevingsvisie wordt geëist of dat dit de Omgevingswet doorkruist.

In het geval dat een gemeente geen actueel beeld heeft, kan dit op betrekkelijk eenvoudige wijze worden ingevuld. Het gaat erom dat de gemeente voor haar grondgebied vooraf globaal richting geeft welke functies passen in een bepaald gebied. Daarbij is in algemene zin vaak een driedeling te herkennen:

- Functies gerelateerd aan het stedelijk gebied, zoals kleinschalige dienstverlening en kleinschalige bedrijvigheid;
- Functies gerelateerd aan een natuurlijke omgeving, zoals de vrijetijdseconomie, kleinschalige horeca extensieve recreatie;
- Functies gerelateerd aan de ontwikkeling van een agrarische economie.

In de ontwikkelingsrichting wordt dit nader ingekleurd en wordt afgewogen welke functies passen in welk gebied, tot welke omvang, hoe de ontwikkeling zich verhoudt tot omliggende functies en waarden en wat het effect is op bijvoorbeeld leegstand in de kern of op een bedrijventerrein.

5.31 Sloopverplichting (art. 34, 35, 36)

Indiener(s): gemeente Oosterhout (4543306)

Samenvatting

Inspreker wijst erop dat er verschillen bestaan tussen de verschillende sloopverplichtingen bij herontwikkeling. Het is niet duidelijk waarom dit verschil gehanteerd wordt. Voorts gaat inspreker ervan uit dat als de verplichting blijft bestaan, de gemeente hieraan aanvullende eisen mag stellen, bijvoorbeeld dat de sloop in de eigen gemeente heeft plaatsgevonden.

Reactie

De sloopverplichting is een verplichte invulling van de regeling Kwaliteitsverbetering landschap. Een gemeente kan daaraan altijd aanvullende voorwaarden stellen. De verschillende regelingen worden beter op elkaar afgestemd.

Wijziging:

De regelingen voor sloop in artikelen 34.2, 36.3 en 36.5 worden beter op elkaar afgestemd.

5.32 Sloopcompensatie

Indiener(s): gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238), gemeente Oss (4543574), gemeente 's-Hertogenbosch (4549919)

Samenvatting

In de IOV is veel aandacht voor sloopcompensatie. Insprekers ABG-gemeenten onderschrijven dit. Wel vragen zij duidelijkheid over hoe de regel zijn bedoeld. Hoe is de verhouding 'extra functie' versus 'slopen van bebouwing'? Moet het gaan om eenzelfde functie en wanneer is het gelijkwaardig? De regels zijn hierbij toch alleen van toepassing in geval er nieuwe bebouwing wordt opgericht en niet bij vestiging in bestaande bebouwing? Zij geven ook aan bezig te zijn de mogelijkheid te onderzoeken een sloopbank/sloopfonds op te zetten. Zij onderschrijven hetgeen hierover in de toelichting op de IOV is opgenomen. Graag zien zij dat de opties hiervoor in de komende 1,5 jaar verder worden uitgewerkt. Inspreker Oss snapt het uitgangspunt van ontstening maar vindt de sloopcompensatieregeling ingeval een nieuwe activiteit zich vestigt bij wonen een ongewenste verzwaring van de regels. Inspreker 's-Hertogenbosch verzoekt een nadrukkelijke koppeling te leggen met de regeling kwaliteitsverbetering landschap en vindt het niet wenselijk dat er een sloopverplichting wordt opgenomen.

Reactie

Wij zijn blij dat insprekers in beginsel de noodzaak voor sloop van leegstaand en komende bebouwing in het landelijk gebied ondersteunen. Het is hierbij inderdaad alleen de bedoeling dat er een sloopcompensatie geldt als er sprake is van de toevoeging van extra bebouwing. Dit wordt in de regels verduidelijkt. Bij de functie wonen betekent dit een aanpassing ten opzichte van de huidige kaders. Wij

willen de mogelijkheid voor de ontwikkeling van een nieuwe functie (mits passend in de ontwikkelingsrichting van de gemeente) niet inperken. Vanuit zorgvuldig ruimtegebruik en de zorg voor omgevingskwaliteit vinden wij het, gelet op de toenemende leegstand in het landelijk gebied, aanvaardbaar om bij het oprichten van nieuwe bebouwing als verplichte invulling van de Kwaliteitsverbetering landschap naast de reguliere landschappelijke inpassing, een sloopcompensatie te vragen.

5.33 Niet-agrarische bedrijven-sloopverplichting (art. 35)

Indiener(s): Agra-Matic (4543509)

Samenvatting

Inspreker constateert dat er meer ruimte wordt geboden aan gemeenten voor de ontwikkeling van niet-agrarische functies en de mogelijkheden voor sloopregelingen. Dit vindt inspreker een logische stap gelet op de leegstandsproblematiek. Dit kan echter ook gevolgen hebben voor de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische ondernemingen. Inspreker verzoekt daar aandacht aan te schenken.

Reactie

Juist omdat wij het belangrijk vinden dat er bij hergebruik ook aandacht is voor de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven, vragen wij dat dit past in een door de gemeente vastgestelde ontwikkelingsrichting.

5.34 Sloopverplichting bij watergebonden voorzieningen (art. 36)

Indiener(s): gemeente 's-Hertogenbosch (4549919)

Samenvatting

De koppeling van een nieuw bouwperceel aan de sloop bebouwing elders is een verzwaring. De regeling wordt juist gebruikt voor voorzieningen bij recreatieplassen zonder winstgevend oogmerk. De regeling is onnodig verzwarend.

Reactie

Het is niet onze insteek om maatschappelijke voorzieningen zonder winstoogmerk onmogelijk te maken. Wij bezien graag met inspreker hoe dit een plek kan krijgen binnen een aanpassing van de afspraken kwaliteitsverbetering.

5.35 Mestbewerking (art. 35)

Indiener(s): gemeente Oss (4543574), gemeente Altena (4541792)

Samenvatting

Ten aanzien van het mestbeleid gaat de discussie vooral om de zorgplicht voor een goede leefomgeving. Bij grootschalige mestbewerking is een beleidsregel onvoldoende om een goede omgevingskwaliteit te borgen.

Inspreker Altena is tegen een algeheel verbod van mestbewerking.

Reactie

De Interim omgevingsverordening kent geen algeheel verbod op mestbewerking. Allereerst gaat het beleid ervan uit dat ieder bedrijf een eerste stap zet voor mestbewerking op het eigen bedrijf door de dikke en dunne fractie te scheiden. De grootschalige bewerking van de dikke fractie zien wij als een industriële activiteit die zich hoort te vestigen op een bedrijventerrein dat daar qua aard geschikt voor is. Daarnaast zijn er (zeer) beperkte mogelijkheden in het landelijk gebied.

Bij de ontwikkeling van grootschalige mestbewerking willen wij sturen op toepassing van de BBT+ maatregelen om emissies naar de omgeving zoveel mogelijk te beperken. Dat betekent dat alleen de

toepassing van een beleidsregel niet voldoende is. Er moet ook altijd een gedegen locatieafweging plaatsvinden.

5.36 Transitie landbouw in relatie tot niet-agrarische functies (art. 35, 37)

Indiener(s): Regio Noordoost Brabant (4543671)

Samenvatting

Inspreker vraagt zich af of de regels in combinatie met de begripsbepalingen (agrarisch technisch en agrarisch verwant) voldoende ruimte bieden voor innovatie in de sector? Bijvoorbeeld om op het bouwperceel alle activiteiten te verrichten, zoals wassen, snijden en verpakken, die voor het verkleinen van de keten (van grond tot mond) nodig zijn?

Bieden de regels voldoende ruimte voor innovatie van glastuinbouw bijvoorbeeld door glastuinbouw op de daken van gebouwen te realiseren in geval dat vanuit landschap aanvaardbaar is.

Reactie

Wij verwachten dat de Interim omgevingsverordening in beginsel voldoende ruimte biedt voor innovatie en het verkorten van de keten. Als er in de praktijk desondanks belemmeringen zijn voor gewenste ontwikkelingen, bezien wij graag in samenspraak met inspreker hoe we tot een oplossing kunnen komen. De ontwikkeling van glastuinbouw op bestaande daken betrekken wij bij de evaluatie van het glastuinbouwbeleid.

5.37 Grootschalige leisure (art. 36)

Indiener(s): gemeente Loon op zand (4543503)

Samenvatting

Inspreker wenst graag de mogelijkheid te hebben om ruimte te bieden aan grootschalige publiekstrekkingen. Dat is ingevolge de regels alleen voorbehouden aan de B5. Inspreker wil graag in overleg tot maatwerk komen.

Reactie

De beperking tot B5 gemeenten is niet langer in (het ontwerp van) de Interim omgevingsverordening opgenomen. Wij gaan graag met inspreker in overleg om tot maatwerk te komen.

5.38 Recreatiewoningen (art. 36)

Indiener(s): gemeente Gemert (4543496)

Samenvatting

Inspreker verzoekt in plaats van de term recreatiewoning de term recreatieverblijf te hanteren. Dat zijn niet alleen woningen maar ook andere bouwwerken voor recreatief nachtverblijf.

Reactie

Wij vinden de term recreatieverblijf geen verduidelijking. Een recreatieverblijf kan ook een gebouw zijn waarin je recreëert zonder nachtverblijf. De term woning impliceert eerder dat er ook nachtverblijf plaatsvindt. In de begripsbepaling is voorts duidelijk opgenomen dat het daarbij ook om een bouwwerk kan gaan. Het staat inspreker overigens vrij een eigen terminologie te hanteren.

5.39 Schuilhutten (art. 36)

Indiener(s): gemeente Oss (4543574), Regio Noordoost Brabant (4543671)

Samenvatting

Het regelen van schuilhutten is naar de mening van inspreker geen provinciaal belang en als er al regels over nodig zijn is het beperken van schuilhutten tot kernrandzones te beperkt.

Reactie

Omgevingskwaliteit en landschap zijn bij uitstek onderwerpen die tot het provinciaal belang gerekend worden. Wij willen voorkomen dat er verrommeling optreedt doordat er overal in open gebied bebouwing wordt opgericht. De regeling is overgenomen uit de vigerende regeling. Wij bespreken graag hoe het belang in de definitieve omgevingsverordening kan worden opgenomen.

5.40 Veehouderijen in stedelijk gebied (art. 38)

Indiener(s): gemeente Altena (4541792)

Samenvatting

Inspreker wenst binnen stedelijk gebied de mogelijkheid voor vestiging van veehouderijen mogelijk te maken. Deze mogelijkheid voor maatwerk ontbreekt nu, mede doordat daarvoor ook rechtstreeks werkende regels zijn opgenomen.

Reactie

Wij vinden het niet wenselijk dat er in Stedelijk gebied, bedoeld voor de ontwikkeling van woonfuncties, vestiging van veehouderijen mogelijk is. Als er binnen een straal van 100 meter woningen aanwezig zijn, is dat overigens vanwege milieuregels ook niet mogelijk.

Als in een voorkomend geval maatwerk gewenst is, kan bezien worden of dit met de aanpassing van een grens van Stedelijk gebied mogelijk is.

5.41 Tijdelijke stop geitenhouderijen (art. 38)

Indiener(s): gemeente Gemert (4543496)

Samenvatting

In het artikel is geen einddatum genoemd en ook de toelichting geeft niet aan hoe de provincie hiermee om wil gaan. Inspreker vraagt meer duidelijkheid.

Reactie

Op dit moment is ook voor ons helaas nog niet duidelijk of, en zo ja op welke termijn, het tijdelijke verbod kan worden opgeheven. Wij hopen dat er ten tijde van de vaststelling van de definitieve Omgevingsverordening (eind 2020) meer duidelijkheid bestaat.

5.42 Vestigingsgebied glastuinbouw (art. 40)

Indiener(s): gemeente Loon op Zand (4543503)

Samenvatting

Inspreker geeft aan dat de gemeente een stringenter beleid voorstaat binnen het aangeduide vestigingsgebied en meer voorwaarden stelt. Grootschalige kassenontwikkeling kan ten koste gaan van het waardevolle, open landschap. Nieuwvestiging is daarom alleen onder voorwaarden acceptabel, waarbij de gemeente kiest voor een maatwerkbenadering. Daarom vraagt de gemeente om het gebied te laten vervallen of om te omkleden met nadere voorwaarden die passen bij het gemeentelijk beleid.

Reactie

In de Interim omgevingsverordening hebben wij het bestaande beleid overgenomen. Momenteel vindt er een evaluatie plaats van ons glastuinbouwbeleid waarbij ook deze zienswijze van inspreker wordt betrokken. Inspreker kan overigens ook binnen de huidige regeling aanvullende voorwaarden stellen als dat vanuit een goede ruimtelijke ordening nodig is.

5.43 Kwaliteitsverbetering bebouwingsconcentraties (art 43.2)

Indiener(s): gemeente Gemert (4543496)

Samenvatting

Bij de kwaliteitsverbetering bebouwingsconcentraties vindt inspreker de voorwaarde dat bezien wordt of een ruimte voor ruimte ontwikkeling deel uit kan maken van de ontwikkeling onduidelijk. In dit artikel klopt de passage 'behoudens binnen afweging duurzame verstedelijking' niet nu dit artikel alleen maar van toepassing is op dat gebied.

Reactie

De passage 'behoudens binnen afweging duurzame verstedelijking' in lid 1 onder b is inderdaad een omissie die wij verwijderen.

Verder is met de voorwaarde bedoeld dat als de gemeente met gebruikmaking van deze regeling woningen wil ontwikkelen, wij graag zien dat in overleg met de Ontwikkelingsmaatschappij wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn om samen te werken.

Wijziging:

In artikel 43.2 vervalt in lid 1 onder b de passage 'behoudens binnen afweging duurzame verstedelijking'.

5.44 Kwaliteitsverbetering bebouwingsconcentraties (art 43.2)

Indiener(s): gemeente Oss (4543574)

Samenvatting

Inspreker verzoekt de regeling ook buiten de gebieden Afweging duurzame verstedelijking open te stellen zodat er ook bij andere bedrijven dan alleen varkens- en pluimvee een gemeentelijke ruimte voor ruimte regeling toegepast kan worden. Verder is de motiveringsplicht verzwaaard door de koppeling aan een ruimte voor ruimte-ontwikkeling.

Reactie

Het verruimen van de mogelijkheden betreft een niet vastgestelde beleidswijziging. Wij zullen dit betrekken bij de uitwerking van het bestuursakkoord en de totstandkoming van de definitieve Omgevingsverordening. Daarvoor doen wij ook onderzoek naar de werking van de huidige rood-voor groen regelingen.

Er is geen verder geen verzwaring van de motiveringsplicht. De regeling Kwaliteitsverbetering bebouwingsconcentratie was altijd al gekoppeld aan ruimte voor ruimte. Omdat er nog steeds een grote opgave bestaat voor de Ontwikkelingsmaatschappij om ruimte voor ruimte woningen te ontwikkelen waarvan gemeenten in het verleden profijt hebben gehad, vinden wij het gerechtvaardigd om door het stellen van deze voorwaarde aan alle gemeenten die gebruik willen maken van deze rood voor groen regeling te vragen of zij in samenwerking met de Ontwikkelingsmaatschappij ruimte kunnen bieden voor de bouw van ruimte voor ruimte woningen.

5.45 Eigen ruimte voor ruimte regeling (art. 43.2)

Indiener(s): gemeente Altena (4541792)

Samenvatting

Inspreker wenst ruimere mogelijkheden om een bouwtitel toe te wijzen ook zonder inmenging van de Ruimte voor Ruimte CV ingeval van sloop van bebouwing.

Reactie

Het verruimen van de mogelijkheden betreft een niet vastgestelde beleidswijziging. Wij zullen dit betrekken bij de uitwerking van het bestuursakkoord en de totstandkoming van de definitieve Omgevingsverordening. Daarvoor doen wij ook onderzoek naar de werking van de huidige rood-voor groen regelingen.

5.46 Ruimte voor ruimte (art. 43.2)

Indiener(s): gemeente Oss (4543574), gemeente Moerdijk (4541239), Regio Noordoost Brabant (4543671)

Samenvatting

Inspreker geeft aan dat de voorwaarde dat er vooraf gesloopt moet zijn en dat dierrechten zijn ingeleverd tot problemen leidt in de praktijk. Dit vraagt voor een particulier een te grote voorinvestering. Een ander alternatief moet mogelijk zijn. Sloop achteraf stimuleert deelname aan de regeling wat naar de mening van inspreker de bedoeling is.

Bij de toepassing van de regeling worden voorts alle bouwvlakken van een bedrijf betrokken. Dat staat op gespannen voet met het systeem van de verordening waarbij ieder bouwperceel afzonderlijk wordt gezien.

De voorwaarde dat er geen nieuwe bedrijfsbebouwing opgericht mag worden is onnodig belemmerend en kan prima aan de decentrale overheid ter beoordeling worden overgelaten. Het moet mogelijk zijn om bijvoorbeeld een schuur voor een akker- of tuinbouwbedrijf of werkplaats voor een klompenmaker op te richten.

Inspreker Moerdijk verzoekt aan te geven hoeveel ruimte voor ruimte woningen tot op heden zijn gerealiseerd.

Reactie

Wij hebben de huidige regeling ongewijzigd overgenomen. Wij doen momenteel onderzoek naar de werking, inclusief de van toepassing zijnde voorwaarden, van de huidige ruimte voor ruimte regeling. Overigens zijn wij van mening dat uit de destijds opengestelde RBV-regeling juist de les is geleerd dat het noodzakelijk is om sloop vooraf veilig te stellen. Het gaat verder niet om particulariseren maar om ondernemers die al gedurende lange periode (kunnen) weten welke voorwaarden er gelden om mee te doen aan de ruimte voor ruimte regeling.

Voorts vinden wij het vreemd dat het oprichten van nieuwe bebouwing bepleit wordt door insprekers. De ruimte voor ruimte regeling is een uitzonderingsregeling waarbij de toevoeging van een beperkte hoeveelheid rood op een aanvaardbare plek, wordt gebruikt om substantiële omgevingskwaliteit door milieuwinst en landschappelijke winst door sloop van opstallen (het groen) te realiseren. Het opnieuw oprichten van bebouwing op een slooplocatie past niet binnen dergelijk beleid. Als er het voornemen is om nieuwe bebouwing op te richten, kan de stal niet ingebracht worden ten behoeve van ruimte voor ruimte.

Tot op heden zijn er in de provincie Noord-Brabant 1.925 woningbouwkwavels mogelijk gemaakt door of vanwege de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte, waarvan er 1.509 zijn gerealiseerd (verkocht). In de gemeente Moerdijk gaat het daarbij om 7 woningbouwkwavels die zijn opgenomen in een bestemmingsplan en 3 gerealiseerde (verkochte) woningbouwkwavels. Overigens rapporteren wij periodiek in onze begroting en jaarrekening over het aantal woningbouwkwavels dat mogelijk is gemaakt door of vanwege de Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte.

5.47 Nieuwe woonvormen-landgoed (art 43.3)

Indiener(s): Regio Noordoost Brabant (4543671)

Samenvatting

Naast de principes dat wonen in beginsel binnen stedelijk gebied plaatsvindt en dat inbreiding voorgaat op uitbreiding biedt het landelijk gebied kansen voor de ontwikkeling van nieuwe woonvormen. De bepalingen rondom landgoederen zijn erg strikt. In geval van de ontwikkeling van zorgwoningen of groepswoningen kan het ook aanvaardbaar zijn om meerdere wooneenheden toe te laten. Inspreker verzoekt om niet te sturen op wooneenheden maar op kwalitatieve eisen, eventueel met een maximum bouwvolume. Art 43.3 biedt onvoldoende handvatten hiervoor.

Reactie

Het verruimen van de mogelijkheden betreft een niet vastgestelde beleidswijziging. Wij zullen dit betrekken bij de uitwerking van het bestuursakkoord en de totstandkoming van de definitieve Omgevingsverordening. Daarvoor doen wij ook onderzoek naar de werking van de huidige rood-voor groen regelingen.

5.48 Wind- en Zonneparken (art. 44)

Indiener(s): gemeente Altena (4541792), gemeente Oisterwijk (4541189), gemeente Hilvarenbeek (4541190), gemeente Waalwijk (4541240), gemeente Goirle (4546298)

Samenvatting

Het is inspreker Altena niet duidelijk op welke wijze afstemming met regio en netwerkbeheerder vormgegeven moet worden bij zonneparken en hoe de besluitvorming verloopt in geval dat meningen verschillen.

Insprekers Hart van Brabant vinden het opvallend dat de gemeente per concrete ontwikkeling van zon of wind moet onderbouwen dat dit bijdraagt aan het oplossen respectievelijk realiseren van een maatschappelijk of ruimtelijk doel.

Reactie

Grootschalige opwekking van duurzame energie heeft bovengemeentelijke consequenties voor ontwikkelingen elders in de regio en de mogelijkheden voor aansluiting op het netwerk. Door in een vroegtijdig stadium initiatieven met elkaar te bespreken en te bezien of combinaties mogelijk zijn, is veel winst te behalen. Zowel financieel als qua proceduretijd. Wij willen voorkomen dat één ontwikkeling andere ontwikkelingen in een regio tegenwerkt. We willen ook de samenwerking tussen gemeenten en verschillende initiatieven stimuleren. Op welke wijze hieraan invulling wordt gegeven kan per geval verschillen. De gemeente maakt inzichtelijk met wie er overleg is gevoerd en wat de resultaten daarvan zijn. De gemeente is -in ieder geval bij zonneparken- ook degene die beslist.

Bij de invulling van het begrip maatschappelijk meerwaarde in het tweede lid is ons doel juist om zoveel mogelijk ruimte te bieden aan gemeenten om daar een eigen invulling aan te geven. Deze invulling is inmiddels wat achterhaald gelet op het Klimaatakkoord. Wij passen de regeling aan en laten het tweede lid vervallen. Het eerste lid wordt aangevuld dat de meerwaarde in ieder geval ook bestaat uit de mogelijke inbreng voor de omgeving om te participeren. Hiermee blijft de ruimte bestaan voor gemeenten om een eigen invulling te geven aan maatschappelijke meerwaarde, naast de burgerparticipatie.

Wijziging

Het tweede lid van artikel 44.2 vervalt. Het eerste lid onder c wordt aangevuld met de volgende passage: waaronder de mogelijkheid voor de omgeving om te participeren in het project.

5.49 Duurzame energie – voorwaarden (art. 44)

Indiener(s): Raedthuys Windenergie BV (4543097)

Samenvatting

Inspreker verzoekt om de regels aan te passen zodat de realisering van duurzame energiedoelen gehaald kunnen worden. Het betreft:

- Zoveel mogelijk: het begrip zoveel mogelijk in artikel 28 is niet nader begrensd en roept daarom discussie op. Inspreker verzoekt dit nader in te vullen.
- Inpasbaar: het is niet duidelijk wat 'inpasbaar' betekent. Windturbines zijn vanwege hun omvang niet in te passen maar betreffen een nieuw element. Bovendien is de voorwaarde niet nodig omdat er altijd sprake moet zijn van een goede ruimtelijke ordening.
- Cluster: alle locaties zijn nodig. Daarom verzoekt inspreker de clustereis van 3 turbines te laten vervallen. In het geval deze eis gehandhaafd blijft verzoekt inspreker een ruime definitie op te nemen voor het begrip cluster.

- Afstemming omliggende gemeenten: inspreker verzoekt dit te laten vervallen omdat dit tot onnodige discussies leidt of er voldoende afstemming is geweest.
- Maatschappelijke meerwaarde: het is inspreker niet duidelijk wat daarmee wordt bedoeld. Windturbines kunnen een meerwaarde leveren door de omgeving de mogelijkheid te bieden te participeren in het project. Andere mogelijkheden zoals het oplossen van ruimtelijke problemen is een taak van de overheid en hoort niet als voorwaarde te worden opgenomen. Dat werkt bovendien kostenverhogend wat haaks staat op het subsidiebeleid van de overheid.
- Omgevingsvergunning: inspreker verzoekt de mogelijkheid van een bestemmingsplan of inpassingsplan ook mogelijk te maken.
- Termijn: inspreker verzoekt de termijn te laten vervallen omdat daardoor geschikte locaties verloren gaan en repowering daardoor wordt uitgesloten. Als er al een termijn wordt opgenomen dan verzoekt inspreker aanpassing naar 30 jaar die voorts pas start met de feitelijke exploitatie. En de mogelijkheid voor repowering in de regels op te nemen.
- Saneringseis: het is onnodig bezwarend financiële zekerheidstelling te vragen en bovendien onnodig omdat ook na afloop van de exploitatietermijn de productiemiddelen nog steeds economische waarde hebben.
- Zonneparken: het lijkt alsof zonneparken ondergeschikt zijn aan zon op dak en windenergie terwijl om de duurzaamheidsdoelen te halen alle mogelijkheden nodig zijn. Inspreker wijst daarbij naar het onderzoek wat de gemeente 's-Hertogenbosch heeft gedaan. Het eisen van een onderzoek heeft het gevaar in zich dat men zich rijk rekent aan windenergie waardoor zonneparken belemmerd worden. Inspreker verzoekt daarom geen voorkeursvolgorde op te nemen en het gevraagde onderzoek te laten vervallen.
- Omgevingskwaliteit: wind- en zonneparken dragen per definitie al bij aan een veilige en gezonde leefomgeving, dus inspreker verzoekt te bevestigen dat deze ontwikkelingen niet hoeven te voldoen aan de eis van artikel 22. Bovendien roept de factor tijd vragen bij inspreker op hoe dat toe te passen bij windparken.
- Kwaliteitsverbetering landschap: de eisen die gesteld worden in art 22.5, derde lid kunnen niet tot de verantwoordelijkheid van een initiatiefnemer gerekend worden. Het verbeteren van landschapskwaliteit is een taak van de overheid.

Reactie

Inspreker reageert op de recent -in 2016- vastgestelde kaders voor de ontwikkeling van duurzame energie. Naar onze mening bieden deze regels juist ruime handvatten voor de ontwikkeling van duurzame energie. Wij snappen dat inspreker graag nog ruimere kaders wenst, echter vanuit ons bredere provinciale belang en vanuit het streven naar omgevingskwaliteit vinden wij het nodig om voorwaarden te stellen. Inspreker motiveert ook niet waarom hij van mening is dat de regels onvoldoende ruimte bieden of onnodige voorwaarden stellen. Wij zullen op enkele opmerkingen reageren.

In artikel 28.3 is bewust gekozen voor de term zoveel mogelijk. Dat betekent dat een uiterste inspanning verricht moet worden om zo min mogelijk natuurwaarden aan te tasten. Een nadere invulling beperkt juist de mogelijkheden voor maatwerk. Bovendien geldt deze voorwaarde al jaren voor militaire terreinen en heeft dit in de praktijk nog nooit tot problemen geleid.

De inpassing van windturbines vinden wij een belangrijke voorwaarde die nader invulling geeft aan een goede ruimtelijke ordening. Inpasbaarheid in de omgeving betekent dat gekeken wordt naar het type landschap, andere functies in de omgeving, waarden in de omgeving en de effecten daarop van de ontwikkeling.

In ons beleid wijzen wij voorts de plaatsing van solitaire windturbines in beginsel af. Het geheel van losse, solitaire molens in het landschap geeft een grote mate van aantasting van het landschap.

De termijn van 25 jaar staat repowering niet in de weg. Het betekent wel dat na 25 jaar een nieuwe afweging moet worden gemaakt of op die locatie opnieuw de opwekking van energie mogelijk en wenselijk is. Uit onze ervaring blijkt overigens dat in de bij ons bestaande gevallen van repowering er vrijwel nooit gebruik wordt gemaakt van exact dezelfde locaties dus dat altijd nieuwe besluitvorming nodig is. Vanwege het tijdelijke karakter vinden wij het daarom niet wenselijk dat er gewerkt wordt met

een bestemmingsplan of een inpassingsplan. Bijkomend voordeel van de afwijkvergunning is dat er geen rechten ontstaan waaruit planschadeclaims kunnen voortkomen. Overigens wijzen wij erop dat het instrument inpassingsplan onder de Omgevingswet vervalst.

Gemeentelijke afstemming in regionaal verband en met de netwerkbeheerder vinden wij verder van groot belang. Wij willen voorkomen dat één ontwikkeling andere ontwikkelingen in een regio tegenwerkt. We willen ook de samenwerking tussen gemeenten en verschillende initiatieven stimuleren.

De voorwaarde van maatschappelijke meerwaarde is naar onze mening essentieel voor draagvlak van de omgeving. De burgerparticipatie waar inspreker op doelt, is een vorm van maatschappelijke meerwaarde. Wij sluiten echter andere mogelijkheden niet uit. Zoals wij onder 5.48 hebben aangegeven passen wij de regeling aan.

Wij vinden het steeds belangrijker dat in geval er een ontwikkeling wordt mogelijk gemaakt, tevens is geborgd dat er in de toekomst geen situatie ontstaat waarbij de sanering op anderen wordt afgewenteld. Vanuit die optiek is het stellen van financiële zekerheid een gebruikelijke voorwaarde.

Voor zonneparken gaan wij ervan uit dat vanuit zorgvuldig ruimtegebruik eerst wordt onderzocht welke mogelijkheden er bestaan binnen stedelijk gebied, op daken en voor windenergie. Uiteraard gaan wij er daarbij vanuit dat in het onderzoek gewerkt wordt met reële aannames. Wij willen een onnodige ontwikkeling van zonneparken in het landelijk gebied voorkomen. Overigens wordt in de RES-sen ook al een onderzoek naar de mogelijkheden verricht waarbij aansluiting gezocht kan worden.

In artikel 22 staan de basisprincipes voor een evenwichtige toedeling van functies. Deze basisprincipes zijn van toepassing op alle nieuwe ontwikkelingen en derhalve ook voor zonne- en windenergie. De lagenbenadering inclusief de factor tijd is in de omgevingsvisie verder uitgewerkt. Met de factor tijd wordt benadrukt dat het niet alleen om het 'hier en nu' gaat, maar dat ook het verleden en de toekomst bij de afweging betrokken worden. Bijvoorbeeld omdat een bepaalde waarde vanuit het verleden herkenbaar terugkomt in een nieuwe ontwikkeling of doordat bij een nieuwe ontwikkeling juist ook wordt gekeken naar de volhoudbaarheid en effecten in de toekomst.

De kwaliteitsverbetering landschap is onderdeel van de zorgplicht voor omgevingskwaliteit. Juist bij windturbines waarbij zoals inspreker zelf al stelt een landschappelijke inpassing moeilijk is, is het zaak dat de negatieve effecten gemitigeerd worden door bijvoorbeeld elders de landschappelijke kwaliteiten te versterken. Wij verwachten bij de ontwikkeling van wind- en zonneparken een substantiële inzet voor de kwaliteitsverbetering landschap. Deze voorwaarde geldt in aanvulling op de voorwaarden uit artikel 44.2 en 44.3.

5.50 Windturbines (art 44)

Indiener(s): BMF (4543551), Het Groene Hart (4547381)

Samenvatting

Insprekers vragen zich af wat inpasbaar in het landschap betekent in geval van grote windturbines? Ook het college van Rijksadviseurs stelt dat windturbines moeilijk in het landschap in te passen zijn. De Vr was duidelijker en daar werden kleinschalige cultuurlandschappen uitgesloten. Inspreker verzoekt de toets voor ruimtelijke kwaliteit scherper in de regels op te nemen. Verder is inspreker van mening dat de provincie een regierol moet vervullen bij de ontwikkeling van windturbines.

Voorts geeft inspreker aan dat een instandhoudingstermijn van 25 jaar onoverzienbaar is en dat herstel naar de oorspronkelijke toestand niet is geborgd.

Reactie

In de regeling is de voorwaarde opgenomen dat de turbines inpasbaar zijn in de omgeving. De interpretatie van insprekers dat daarmee landschap wordt bedoeld is niet correct. Inpasbaarheid in de omgeving hangt af van het type landschap, andere functies in de omgeving, waarden in de omgeving en de effecten van de ontwikkeling daarop.

De opgenomen regeling is daarbij overgenomen uit de huidige verordening. In 2016 is ook buiten de aangewezen zoekgebieden de projectmatige ontwikkeling van windturbines mogelijk gemaakt en zijn

kleinschalige cultuurlandschappen niet uitgesloten. De ontwikkeling moet passen bij de maat en schaal van het landschap.

De koppeling aan een termijn van 25 jaar is ingegeven vanuit een gebruikelijke afschrijvingsperiode voor windturbines. Hoewel dit inderdaad een lange termijn betreft, geldt dat omdat de omgevingsvergunning dan vervalt, gemeenten handhavend kunnen optreden. Nu onder de Omgevingswet vaker met tijdelijke vergunningen gewerkt kan (en zal) worden, geldt in het algemeen dat de wetgever verwacht dat gemeenten hiervoor een -ook voor derden- kenbaar systeem inrichten. Tot slot begrijpen wij de opmerking niet dat herstel naar de oorspronkelijke toestand niet is geborgd nu dit in de regeling is opgenomen en daar zelfs financiële zekerheid voor gesteld moet worden. Ten aanzien van onze rol bij de ontwikkeling van duurzame energie, verwijzen wij naar de omgevingsvisie en de Energieagenda.

5.51 Wind- en Zonnestroom (art. 44)

Indiener(s): Het Groene Hart (4547381)

Samenvatting

Energie is een internationaal verhandelbaar product zodat het niet nodig is dat Nederland en zeker de provincie of gemeenten niet als een geïsoleerd eiland hun eigen energievoorziening moeten scheppen. Als op termijn de waterstof conversie voldoende is opgeschaald wordt dit aanbod vanuit zonnrijke landen groot maar kunnen wij daar geen gebruik van maken omdat we eerst de onrendabele wind- en zonneparken moeten afschrijven. Daarom is aanpassing van het beleid nodig.

Het toestaan van windturbines in een groep van drie werkt de ruimtelijke verrommeling verder in de hand. Inspreker vindt dat windturbines alleen in parkverband toegelaten moeten worden op locaties met een verwachte hoge windkracht. In Brabant is dat alleen in het uiterste westen van de provincie. Nog beter is als de provincie actief zoekt naar deelname in projecten op zee of in het buitenland. De rentabiliteit verder landinwaarts is beperkt waardoor subsidie nodig is terwijl het een ernstige aantasting geeft van het landschap.

Ook zonneparken geven een toenemende verrommeling door verglazing van het landschap. Er is gebrek aan sturing: iedere gemeente en entrepreneur gaat naar eigen inzicht aan de slag. Bovendien zijn zonneparken inherent onrendabel zeker in vergelijking met projecten in gebieden met hoge zonnestraling zoals Spanje of Marocco. Daarom moet zon alleen toegelaten worden op daken van woningen en bedrijfspanden.

Reactie

Gelet op de urgentie van de energietransitie vanwege klimaatdoelstellingen, is het niet aanvaardbaar stil te zitten en af te wachten totdat nieuwe technieken beschikbaar komen. Wij zijn ervan overtuigd dat voor de transitie alle beschikbare bronnen nodig zijn. Daarbij realiseren wij ons ook dat er vanwege andere bronnen of nieuwe technieken op termijn wellicht geen grootschalige zonne- en windparken meer nodig zijn. Juist daarom koppelen wij de ontwikkeling daarvan aan een termijn van ten hoogste 25 jaar en wordt financiële zekerheid gevraagd voor de sanering ervan. Verder vinden wij het belangrijk dat de parken inpasbaar zijn in de omgeving. Grootschalige opwekking heeft een grote impact op ons landschap. Wij vinden daarom een ontwerpende aanpak van groot belang. Dit stimuleren wij ook.

Voorts zijn ook wij van mening dat de mogelijkheden op en aan bebouwing zoveel als mogelijk benut moet worden. Juist daarom vragen wij aan gemeenten om bij nieuw ruimtebeslag ook die mogelijkheden inzichtelijk te maken.

5.52 Zonne- en windenergie (art. 44)

Indiener(s): gemeente Eindhoven (4541237)

Samenvatting

Inspreker geeft aan dat de clustereis van drie hen belemmert in de toepassing van windenergie en verzoekt uitzonderingsmogelijkheid te scheppen. Bij zonneparken in landelijk gebied wil inspreker niet alleen de bestaande toestand herstellen maar ook een kwaliteitsverbetering van bodem/biodiversiteit bereiken.

Reactie

In beginsel zijn wij geen voorstander van solitaire molens. De verstoring is groot terwijl de bijdrage aan de opgave beperkt is. Het staat inspreker uiteraard vrij om naast herstel ook te streven naar kwaliteitsverbetering. Dat juichen wij toe.

5.53 Windturbines (art 44)

Indiener(s): gemeente 's-Hertogenbosch (4549919)

Samenvatting

Onduidelijk is wat wordt bedoeld met inpassing in de omgeving. Verder mist inspreker de koppeling in artikel 44 met ligging in het werkingsgebied Afweging duurzame verstedelijking zoals in de huidige situatie wel het geval is. Daardoor lijkt het alsof de regels voor landelijk gebied gelden. Inspreker vindt voorts dat de keuze voor een instrument niet door de provincie kan worden voorgeschreven.

Reactie

De inpassing van windturbines in de omgeving geeft invulling aan een goede ruimtelijke ordening. Het betekent dat gekeken wordt naar het type landschap, andere functies in de omgeving, waarden in de omgeving en de effecten daarop van de ontwikkeling.

Verder is in artikel 44.1, tweede lid een regeling opgenomen voor turbines in Afweging duurzame verstedelijking. Wij zullen dit verduidelijken door deze regeling in een apart artikel te plaatsen.

De voorwaarde waarbij de keuze van het instrument is vastgelegd, is opgenomen omdat er sprake is van een aantoonbaar provinciaal belang. Wij vinden het uitermate belangrijk dat de tijdelijkheid van grootschalige opwekking van duurzame energie in het landelijk gebied is geborgd. Dat is met een regeling in het bestemmingsplan minder goed mogelijk. Bovendien is met het verlenen van een afwijk vergunning betere sturing mogelijk ingeval een exacte plaatsing ten tijde van de ontwikkeling van beleid nog niet bekend is. Overigens past het instrument tijdelijke afwijkvergunning ook goed in het stelsel van de Omgevingswet.

Wijziging:

Het tweede lid van artikel 44.1 wordt in een apart artikel geplaatst.

6 Reacties op de overige hoofdstukken

6.1 Normen wateroverlast Landgoederen (H4-art. 47)

Indiener(s): Landgoed Beukenhorst (4541825), Landgoed Muyserrick (4541826), Landgoed Groensche Hoeven (4541827)

Samenvatting

Voor twee landgoederen geldt dat de gronden binnen een normvrij gebied liggen. Insprekers vragen zich af of dit recht doet aan de monumentele waarden van de aanwezige bebouwing en de natuur en landschapswaarden.

Voor landgoed Groensche Hoeven geldt dat de norm voor wateroverlast gelijk is aan het omliggende gebied. Inspreker vraagt zich af of daarbij rekening is gehouden met de aanleg van de nieuwe regionale waterkering waardoor het gebied 'binnendijs' komt te liggen.

Reactie

Deze Interim omgevingsverordening is beleidsneutraal. Dat betekent dat de huidige normen wateroverlast zijn overgenomen. Doordat de gronden zijn aangewezen als reserveringsgebied waterberging, is het niet logisch hiervoor een norm vast te stellen. Onder 3.1 zijn wij hierop ook ingegaan. Bij de vaststelling van de normen is rekening gehouden met de binnen een gebied aanwezige functies en waarden.

6.2 Wijzigingsbevoegdheid GS (H5-art. 57, 58)

Indiener(s): gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238)

Samenvatting

De verschillende bevoegdheden tot herbegrenzing zijn samengevoegd waarbij eventuele specifieke voorwaarden apart zijn benoemd. De specifieke voorwaarden voor herbegrenzing stedelijk gebied zijn niet opgenomen. Het is inspreker niet duidelijk waarom niet.

Over de 'Nadere regels gebiedsgericht maatwerk' geven insprekers aan dat zij altijd gebiedsgericht werken en dat dit dus niet beperkt moet worden tot bijzondere situaties. Daarom moet de regel verruimd worden.

Reactie

De voorwaarden voor herbegrenzing van Stedelijk gebied zijn vanwege de opname van de lagenbenadering als basisprincipe niet langer nodig en daarom niet meer apart opgenomen.

Wij spreken verder onze waardering uit dat insprekers altijd gebiedsgericht werken. De nadere regels beperken dat op geen enkele manier. De nadere regels zijn een werkwijze om in specifieke gevallen meer maatwerk te kunnen bieden totdat de Omgevingswet in werking treedt.

6.3 Regionaal overleg (H5-art. 62)

Indiener(s): gemeente Altena (4541792), regio West-Brabant (4543650)

Samenvatting

De rol van het regionaal overleg wordt versterkt. Inspreker vraagt zich af hoe gemaakte afspraken worden gecommuniceerd en vastgelegd.

Inspreker geeft aan graag samen met de provincie te willen werken aan de opstelling van de regionale omgevingsagenda.

Reactie

Met de deelnemers van het regionaal overleg willen wij graag de werkwijze van het regionaal overleg verder uitwerken. Dat omvat ook de wijze waarop de afspraken worden vastgelegd en beschikbaar gesteld. Ook voor de Regionale omgevingsagenda geldt dat wij dit juist samen met de deelnemers van het overleg willen oppakken. Wij maken graag gebruik van het aanbod van inspreker.

6.4 Regionale afspraken woningbouw (H5-art. 62)

Indiener(s): gemeente Eindhoven (4541237)

Samenvatting

Inspreker geeft aan dat er recent afspraken zijn gemaakt met Rijk en provincie over woningbouw in de regio (Woondeal) en verzoekt in de verordening op te nemen dat niet de afspraken uit het regionaal overleg leidend zijn maar die afspraken. Verder ziet inspreker graag vastgelegd in de verordening wanneer nieuwe prognoses en afspraken over woningbouw in de regio SGR gemaakt worden.

Reactie

Wij zijn er geen voorstander van dat in de verordening wordt vastgelegd wanneer er nieuwe prognoses worden gemaakt. Het is onze taak dat wij er voor zorgen dat de prognoses actueel zijn. Voorts is het niet nodig in de verordening te verwijzen naar de met het Rijk afgesproken Woondeal. Over deze deal zijn immers in het regionaal overleg afspraken gemaakt. Bovendien is de verwijzing naar een statisch document in onze optiek erg star. Juist doordat naar de regionale afspraken wordt verwezen is er een flexibel systeem dat in kan spelen op nieuwe ontwikkelingen.

6.5 Versterken regionale samenwerking (H5-art. 62)

Indiener(s): Regio Noordoost Brabant (4543671), Regio West-Brabant (4543650)

Samenvatting

De Interim verordening voorziet in een modernisering van het regionaal overleg. Inspreker ondersteunt dit. Insprekers ondersteunen de bredere inzet van het regionaal samenwerken.

Reactie

Dit verheugt ons en wij kijken er naar uit om samen met insprekers het regionaal overleg verder vorm en inhoud te geven.

6.6 Monitoring en evaluatie (H5-art. 66)

Indiener(s): BMF (4543551), Het Groene Hart (4547381)

Samenvatting

Inspreker geeft aan dat dit goede instrumenten zijn om de doeltreffendheid en effecten van de verordening in de hand te houden. Zij verzoekt niet alleen te monitoren ten aanzien van stikstofdeposities maar ook voor andere onderwerpen en deze in periodieke, openbare en transparante rapportage(s) neer te leggen. Inspreker wijst specifiek op de volgende onderwerpen: grondwater (kwaliteit, kwantiteit, voorraad), oppervlaktewater (kwaliteit en kwantiteit), natuuraantasting en -compensatie, milieukwaliteit (geur, fijnstof, geluid etc), stiltegebieden, kwaliteit landelijk gebied (openheid en toename bebouwing), duurzame energie.

Reactie

Deze Interim omgevingsverordening is gebaseerd op de bestaande regels. Gelet daarop zijn nu alleen de bestaande verplichtingen opgenomen. Dat betekent niet dat er geen monitoring plaatsvindt op de door inspreker genoemde terreinen. Soms is de plicht daartoe vastgelegd in rijksregelgeving, soms monitoren wij gebaseerd op eigen beleid. Het is derhalve niet nodig om alles in regels vast te leggen. Voor de

totstandkoming van de definitieve Omgevingsverordening willen wij graag samen met inspreker en andere partijen bezien of en zo ja, voor welke onderwerpen het wenselijk is om regels te stellen.

6.7 8 weken termijn voor melding (H6-art. 70)

Indiener(s): gemeente 's-Hertogenbosch (4549919)

Samenvatting

De gemeente vindt een termijn van 8 weken veel te lang voor het doen van een melding voor activiteiten waarvan op voorhand vaststaat dat die de kleilaag niet doorboren.

Reactie

Wij zijn dit helemaal met inspreker eens. Daarom bevat de Interim omgevingsverordening voor deze activiteiten rechtstreeks werkende regels zodat volstaan kan worden met een startmelding die slechts een termijn van twee weken kent.

6.8 Overgangsrecht opnemen (H9-art. 81)

Indiener(s): gemeente Baarle-Nassau (4541186), gemeente Gilze en Rijen (4541187), gemeente Alphen-Chaam (4541238), gemeente Oisterwijk (4541189), gemeente Hilvarenbeek (4541190), gemeente Moerdijk (4541239), gemeente Waalwijk (4541240), gemeente Goirle (4546298), gemeente Gemert (4543496), gemeente Oss (4543574), regio Noordoost Brabant (4543671)

Samenvatting

Insprekers vragen om (ruim) overgangsrecht op te nemen voor lopende planprocessen en om goed gevolg te kunnen geven aan nieuwe verplichtingen. Het is onwenselijk dat gedurende het proces de regels veranderen.

Inspreker Hilvarenbeek benoemt specifiek twee projecten (Ambrosiusweg en Leefbaarheid Haghorst) die niet door de IOV belemmerd moeten worden nu zij in een vergevorderd stadium zijn.

Inspreker Gemert geeft aan dat zij de doelen van de wijzigingen onderschrijft maar dat een redelijke termijn nodig is om daaraan uitvoering te geven. Zij vinden het redelijk dat plannen die per 01-01-2020 in procedure gaan (start vooroverleg) aan de IOV moeten voldoen.

Inspreker Moerdijk vraagt zich af hoe de instandhouding van aanpassingstermijnen uit een eerdere Verordening ruimte zich verhoudt tot het geheel intrekken van die verordening

Reactie

In het algemeen geldt dat de aanpassingen die voor ruimtelijke plannen in deze verordeningen zijn doorgevoerd, meer ruimte bieden dan de eerder geldende regels. Het is dan niet nodig om daarvoor overgangsrecht op te nemen.

Dit geldt niet voor het opnemen van de Basisprincipes voor een evenwichtige toedeling van functies. Echter de daarin vastgelegde benadering is al langer gebruikelijk binnen het ruimtelijk domein. Ook onder de huidige zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit werd hiervoor aandacht gevraagd. Wij voorzien derhalve geen problemen als wij geen overgangsrecht opnemen. Bovendien is er bij aanpassingen gekozen voor een formulering die een bepaalde mate van vrijheid biedt aan gemeenten hoe zij daar invulling aan geven. Naarmate een ontwikkeling minder inbreuk maakt op de leefomgeving of de omgevingskwaliteit, is ook de afweging minder indringend. Tot slot geldt uiteraard dat er rekening wordt gehouden met ontwikkelingen waarvan wij weten dat die al in een vergevorderd stadium zijn.

Overigens is ook bij eerdere (meer ingrijpende) aanpassingen van de verordening niet in overgangsrecht voorzien. Dat heeft nog nooit tot enig probleem geleid.

Het is nodig overgangsrecht op te nemen voor de aanpassingstermijnen van eerdere verordeningen omdat anders bijvoorbeeld door de vaststelling van deze verordening opnieuw een aanpassingsplicht ontstaat voor gemeenten. Overigens is dit een bestaande bepaling.